

Iz sveta tišine

Letnik XXXVII, št. 10, oktober 2016 | ISSN 1318-139

Gluhi po vzoru Hrvaške zahtevajo invalidnino

Prostovoljci Pomurskega društva

Na mednarodnem dnevu smo gluhoto naredili vidno

Slavna prireditev v SiTi teatru

Dr. Aleksander Jevšek: S Pomurskim društvom občina odlično sodeluje

Konferenca večjezičnosti v Bruslju

Obvestilo uredniškega odbora

Glasilo Iz sveta tišine pripomore h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polževim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni.

Vljudno vas vabimo, da soustvarjate naše glasilo Iz sveta tišine. Svoje prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Če se vam zdi naše glasilo zanimivo in ga želite brezplačno prejemati, nam pišite na e-naslov: urednistvo.ist@zveza-gns.si ali pa svoje ime, priimek ter naslov sporočite na naslov: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo IST je dosegljivo tudi v virtualni obliki, na naslovu: www.zveza-gns.si.

Uredništvo

Izdajo in tisk glasila sofinancirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji (FIHO) ter Ministrstvo za kulturo. Stališča Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije ne izražajo stališč FIHO.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Pošiljanje pisnega in slikovnega gradiva za glasilo IST

Prijazna spodbuda našim piscem.

BESEDILNE DATOTEKE

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnil, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

SLIKOVNE PRILOGE

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304).

Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tovrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošiljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu jpg. Če nimate kakovostnega optičnega čitalnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvorno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB.

Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti.

Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Uredništvo

Izdajatelj: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, Ljubljana, telefon: 01/500 15 00, telefaks: 01/500 15 22 **Spletna stran:** www.zveza-gns.si **Urednik:** Adem Jahjefendič, **Namestnica urednika:** mag. Tina Grošel, urednistvo.ist@zveza-gns.si **Uredniški odbor:** Franc Forštner, Aleksandra Rijavec Škerl, Tine Jenko, Robert Žlajpah **Lektorica:** Darka Tepina Podgoršek **Oblikovanje:** ARTMEDIA **Tisk:** Tiskarna DTP Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. V posameznih primerih mnenja posameznikov ne izražajo obvezno tudi mnenja ZDGNS. Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo. Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Fotografije na naslovnici: Na mednarodnem dnevu smo gluhoto naredili vidno (foto: Bojan Poredoš), dr. Aleksander Jevšek: S Pomurskim društvom občina odlično sodeluje (foto: Darko Ristić), Slavnostna prireditev v SiTi teatru (foto: Sašo Letonja), Prostovoljci društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota (foto: Bojan Poredoš), Gluhi po vzoru Hrvaške zahtevajo invalidnino (foto: Sašo Letonja), Konferenca večjezičnosti v Bruslju (foto: Sašo Letonja)

Vodstvo ZDGNS z gluhi in slišječimi tolmači SZJ (foto Sašo Letonja)

Več kot 70 milijonov gluhih po vsem svetu je tretjo septembrsko soboto že tradicionalno praznovalo mednarodni dan gluhih. Svetovna zveza gluhih je mednarodni dan gluhih razglasila leta 1958 kot spomin na prvi kongres gluhih, ki je potekal septembra 1951 v Rimu. Z vsakoletno manifestacijo želi gluha skupnost širšo javnost opozoriti na svojo nevidno invalidnost in z njo povezano diskriminacijo. Obenem pa s ponosom dokazuje obstoj lastne kulture in znakovnega jezika. Letošnji mednarodni dan gluhih je potekal v soboto, 17. septembra, pod sloganom »Naredimo gluhoto vidno«. V mestu ob Muri se je v organizaciji tamkajšnjega Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota in Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije zbralo več kot 500 gluhih. To je skoraj tretjina od približno 1800 gluhih, ki živijo pri nas. Mednarodni dan gluhim pomeni priložnost za druženje ter sporočanje svojih potreb in zahtev.

85 let prehojene poti ZDGNS nas lahko kljub razmeram v državi navdaja z optimizmom, pravi sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, Matjaž Juhart. In poudarja tri temeljne točke, ki jih bo treba doseči v prihodnosti, to so: priznanje ustrezne telesne okvare osebam z okvaro sluha, dostopno izobraževanje na vseh ravneh in boljša dostopnost do informacij ter priznanje znakovne-

ga jezika kot jezika, saj se prepogosto zamenjuje za sporazumevalno sredstvo.

Na Jadranski konferenci gluhih, ki je potekala od 14. do 16. septembra v Ljubljani, so predstavniki nacionalnih zvez gluhih predstavili, kako so pravice urejene v njihovih državah. Po mnenju Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je nacionalna zakonodaja sicer dobra, vendar se v praksi še vedno najbolj zatika pri uveljavljanju pravice gluhih do tolmača v visokošolskem izobraževalnem procesu. In to kljub leta 2002 sprejetemu Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika in lanskoletni razsodbi vrhovnega sodišča. Ta, najvišja sodna instances v državi, je namreč odločila, da so vse fakultete, izvajalke nacionalnega izobraževalnega sistema, dolžne gluhim študentom na podlagi individualnega načrta omogočiti zanj sprejemljiv način sporazumevanja – bodisi s tolmačem za slovenski znakovni jezik bodisi na drug, za študenta sprejemljiv način. Sredstva za tolmače pa morajo študentom zagotavljati visokošolski zavodi. Precedenčni primer slovenske zveze gluhih v tožbi proti fakulteti je vsekakor dobro izhodišče za druge nacionalne zveze v državah, kjer še nimajo ustrezno rešenega vprašanja dostopnosti izobraževanja v znakovnem jeziku za gluhe.

mag. Tina Grošelj

S sekretarjeve mize

»Kjer je vaš zaklad, tam bo tudi vaše srce.«

Mednarodni teden gluhih

Prvič smo praznovali mednarodni teden gluhih, in sicer pod geslom Z znakovnim jezikom smo enakovrni. Aktivnosti so potekale ves teden, medijski odziv pa je bil izredno pozitiven.

Tiskovna konferenca, DGN Pomurja Murska Sobota

Mednarodni teniški turnir gluhih Portorož 2016

V Portorožu smo izvedli mednarodni teniški turnir z najboljšimi teniški igralci sveta. Zmagal je prvi nosilec turnirja in najboljši gluhi teniški igralec Mathe Gabor iz Madžarske. V finalu je premagal našega najboljšega igralca Marina Kegla.

Najboljši gluhi tenisači (foto Sašo Letonja)

Pobarvanka Pogledj me, govorim z rokami

ZDGNS je izdala pobarvanko kot pripomoček za učenje slovenskega znakovnega jezika. Sestavljena je iz besedil 13-letne deklice Pie Novak, ki so opremljena s kretnjami, črkami prstne abecede in QR-kodo, ki omogoča ogled kretnje, črke ali celotnega besedila v znakovnem jeziku. Celotna pobarvanka je dostopna tudi na Spletnem slovarju

SZJ, www.zveza-gns.si/slovar-slovenskega-znakovnega-jezika/. Veseli nas, da je izdajo pobarvanke sofinanciral Mercator.

Sebastjan Mitkič, poslovođa pri Mercatorju, in Mladen Veršič, predsednik ZDGNS (foto Sašo Letonja)

Krvodajalska akcija ZDGNS in vseh društev v sodelovanju z Rdečim križem Slovenije

Na pobudo DGN Pomurja Murska Sobota smo se z vsemi društvi dogovorili, da bomo v sklopu Mednarodnega tedna gluhih tudi gluhi in naglušni naredili nekaj dobrega za družbo. Potekale so številne krvodajalske akcije po vsej Sloveniji, v katerih so člani društev darovali kri in s tem pokazali, da invalidi niso samo prejemniki državnih pomoči, temveč tudi srčni darovalci, te tako pomembne življenjske tekočine.

Krvodajalska akcija v Murski Soboti (foto Gregor Balažič)

Jadranska konferenca

ZDGNS je organizirala Jadransko konferenco o pravicah gluhih, naglušnih, gluhoslepih in oseb s polževim vsadkom v posameznih državah Jadranske regije. Namen konferencie je bil pregled stanja

pravic v posameznih državah, izmenjava dobrih praks ter povezovanja pri medsebojni pomoči ob uveljavljanju teh pravic. Konference so se udeležili predstavniki Makedonije, Hrvaške, Madžarske,

Jadranska konferenca (foto Sašo Letonja)

Avstrije in Slovenije. Predstavitev so nam poslali še iz Srbije, v tem času pa prihajajo še predstavitve nekaterih drugih evropskih držav. Pred samo konferenco smo v sodelovanju s Sandijem Laknerjem pripravili vprašalnik in ga poslali vsem nacionalnim zvezam v EU. Žal pa se predstavniki Srbije, Bosne in Hercegovine ter Kosova konference zaradi finančnih težav niso mogli udeležiti. Po konferenci bomo izdali zbornik vseh predstavitev. Slavnostni govorniki na konferenci so bili tudi Jani Möderndorfer, poslanec Državnega zbora RS, Alenka Žagar, predstavnik Mestne občine Ljubljana, Yannis Yalouros, predstavnik in član Izvršnega odbora Evropskega invalidskega foruma, ter mag. Cveto Uršič iz MDD-SZEM. Zahvaljujemo se podjetju Posluh, ki je z donacijo pomagal pri sofinanciranju te konference.

Kulturni večer ob 85-letnici organiziranega delovanja gluhih in naglušnih na Slovenskem

ZDGNS je organizirala kulturni večer, ki je popestril vsebino Jadranske konference. Po slavnostnem kulturnem večeru smo večer končali z razrezom torte in zdravico v počastitev visoke obletnice organiziranega delovanja. Kulturni večer so poleg vseh slovenskih nastopajočih popestrili prijatelji iz hrvaške gledališke skupine Dlan, ki so zaigrali igro Ostržek.

Nekdanji predsedniki ZDGNS pri razrezu torte (foto Sašo Letonja)

Premiera prve samostojne nadaljevanke Preobrazba življenjskega stila

V času mednarodnega tedna gluhih je Spletna TV predpremierno prikazala del svoje prve samostojne serije z naslovom Preobrazba življenjskega stila. Gre za zahteven projekt ter zagotovo edinstveno novost v produkciji naše televizije. Gledalcem je na voljo za ogled od 30. septembra 2016, vsako sredo pa sledijo novi deli na www.gluhi.si.

Preobrazba življenjskega stila

Premiera kratkega dokumentarnega filma Sotto o gluhi plesalki

V veliko čast in veselje nam je bilo sodelovati pri nastanku kratkega eksperimentalno-dokumentarnega filma o gluhi plesalki. Gluha igralka Jelena Bolšedonova je pokazala velik talent za ples in igro. Veseli nas dejstvo, da je bil film prikazan tudi na pomembnih filmskih festivalih.

SOTTO (foto Eva Ferlan)

Mednarodni dan gluhih

Svetovna zveza gluhih je leta 1958 v Rimu v Italiji sprejela svetovno manifestacijo »Mednarodni teden gluhih«, ki jo povsod po svetu praznujemo zadnji teden v septembru, v počastitev prvega svetovnega kongresa gluhih, ki je bil organiziran septembra leta 1951. Tokratni 58. mednarodni dan gluhih pa je bil v Murski Soboti in je sovpadal s 60-letnico delovanja Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota. Tokratno praznovanje se je ujemalo tudi s 65. obletnico ustanovitve Svetovne zveze gluhih v Rimu v Italiji ter 10. obletnico sprejema Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. Tema mednarodnega tedna gluhih Svetovne zveze gluhih je bila »Z znakovnim jezikom sem enakopraven«, tema mednarodnega dneva gluhih v Sloveniji pa »Naredimo gluhoto vidno«. Na ta dan oz. teden smo opozorili javnost na nevidno invalidnost – gluhoto – in na svoje težave, s katerimi se srečujemo v vsakodnevem življenju.

Udeleženci mednarodnega dneva (foto Darko Ristić)

Invalidi sluha in govora so ovirani pri zadovoljevanju svojih vitalnih potreb in interesov. Gluhota je med najtežjimi invalidnostmi zaradi dosmrtni ovire govorno-socialne komunikacije, ki se pri gluhih osebah kaže v trajni izoliranosti od sliščega okolja. Organizacije gluhih so med najstarejšimi in so gluhih na temelju solidarnosti, samopomoči, enakih izkušenj s sliščim okoljem in ob pomoči posameznikov z znanjem maternega jezika gluhih, tj. znakovnega jezika, zagotavljale uveljavljanje specifičnih potreb in pomembno pripadnost svojemu socialnemu okolju. Ob letošnjem letu smo opozorili na nevidno diskriminacijo gluhih na številnih področjih življenja in dela gluhih oseb. Pravica gluhih je, da od samega rojstva pridobivajo svoj, torej znakovni jezik. Identiteta gluhih opredeljuje gluhe kot pripadnike kulturne in jezikovne skupnosti, ki za sporazumevanje uporablja znakovni jezik kot materni ali naravni jezik. Gluhi ljudje morajo imeti enak dostop do sodelovanja v osebem, javnem in političnem prostoru kot vsi drugi. Zmožnost zna-

kovnega jezika za sporazumevanje in zagotavljanje tolmačev pomeni, da imajo gluhe osebe enake možnosti zaposlovanja. Gluhe osebe potrebujejo dostop do javnih informacij in storitev s tolmačenjem v znakovnem jeziku, s podnaslavljanjem in drugimi ustreznimi tehničnimi rešitvami. Če se gluhih osebam odvzame osnovna pravica do uporabe lastnega jezika, so njihove pravice močno okrnjene.

Polna kulturna dvorana Park (foto Darko Ristić)

Bilten 60 let organiziranega delovanja gluhih in naglušnih v Pomurju

DGN Pomurja je ob mednarodnem dnevu gluhih izdalo obsežen zbornik, ki je ne samo zgodovinski pregled dela in življenja društva, temveč tudi kakovosten vpogled v pravice in potrebe gluhih in

Zbornik DGN Pomurja Murska Sobota

naglušnih na splošno. Številni prispevki različnih avtorjev zbornik dodatno bogatijo. Zbornike lahko naročite pri DGN Pomurja Murska Sobota.

Odbor naglušnih na ZDGNS

Sestal se je Odbor naglušnih in zarisal konkretne smernice za uresničevanje potreb naglušnih oseb na področju zakonodaje in individualnih pravic.

Predstavitve projekta TRANS2WORK

Udeležili smo se predstavitve rezultatov evropskega projekta TRANS2WORK na mariborski fakulteti FERi. Projekt omogoča študentom invalidom študij z manj ovir in lažji prehod na trg dela. FERi je med prvimi v evropskem univerzitetnem okolju prilagodila spletne strani študentom invalidom, saj so nekatere vsebine dostopne tudi v slovenskem znakovnem jeziku.

Predstavitve projekta na FERi (foto Sašo Letonja)

Izobraževalni center na ZDGNS – tečaji SZJ in mednarodne kretnje

ZDGNS že vrsto let izvaja številna izobraževanja, usposabljanja, okrogle mize in predstavitve s področja našega dela. V jesenskem času smo orga-

Z znakovnim jezikom lahko komuniciraš tudi ti!

nizirali tečaje slovenskega znakovnega jezika različnih stopenj ter začetek tečaja o mednarodni

kretnji, ki se ga udeležujejo gluhe osebe. Visoka udeležba kaže na izjemno zanimanje za tovrstna izobraževanja, veliko povpraševanje pa nas spodbuja k pripravi novih vsebin v izobraževanju in usposabljanju.

Razvoj SZJ

Skupini za razvoj SZJ sta jeseni začeli delo in dosedanjim vsebinam vnesli nove izzive na področju razvoja in raziskovanja. Velik premik je predvsem v znanstvenem pristopu raziskovanja, ki smo ga uvedli pri delu obeh skupin na podlagi priporočil strokovnjakov SAZU.

Telekom in Simobil ponudila nove, ugodnejše pakete za gluhe in naglušne

Telekom in Simobil sta pripravila nove, ugodnejše pakete za gluhe in naglušne. V naših medijih in po družtvih smo razdelili predstavitvene materiale.

Posvet Programskega sveta RTV o dostopnosti programskih vsebin senzornim invalidom

ZDGNS je s prispevki aktivno sodelovala na prvem posvetu Programskega sveta RTV, na katerem so se člani sveta seznanili s tehničnimi in tehnološkimi rešitvami pri zagotavljanju dostopnosti vsebin za senzorne invalide. Stališča naših uporabnikov so predstavili podpredsednica ZDGNS Darja Pajk, Frida Planinc in Tone Petrič.

Programska konferenca je bila tolmačena v SZJ.

Vseslovenski festival nevladnih organizacij LUPA

ZDGNS je predstavila svoje delovanje, storitve in izdelke na LUPI. Veliko mimoidočih se je zanimalo za različne publikacije, in veseli nas, da smo lahko svoje delo predstavili tudi na Radiu Slovenija.

ZDGNS je na stojnici predstavila svoje delo.

Večjezičnost in enake pravice v EU – vloga znakovnega jezika

Štirje predstavniki ZDGNS so se s finančno pomočjo treh slovenskih evropskih poslancev udeležili konference v evropskem parlamentu. Namen je bil

Predstavniki ZDGNS z Romano Tomc, evropsko poslanko

Predstavniki ZDGNS z Markom Wheatleyem, direktorjem Evropske zveze gluhih

zapolniti vse sedeže poslancev v evropskem parlamentu z gluhih iz vse Evrope. Številni tolmači, prevajanje v različne jezike in mnogo različnih zna-

Konference se je udeležilo tisoč uporabnikov (foto Sašo Letonja).

kovnih jezikov so obogatili razumevanje evropskih poslancev o pomembnosti uporabe znakovnega jezika pri medsebojnem sporazumevanju kot dostopnosti komunikacij in informacij.

Matjaž Juhart

Spletna TV po internetu neprekinjeno ponuja informacije z različnih področij, ki so plod avtorskega dela gluhih in slišočih novinarjev.

Na spletnem portalu www.gluhi.si so obiskovalcem na ogled različne kategorije vsebin: informativne, izobraževalne, kulturne, zabavne, športne. Izvajamo tudi produkcijo rubrik, kot so Športaj z mano, Kulinarični kotichek, Popolna preobrazba in druge.

Vabljeni k ogledu!

Mednarodni teden gluhih

Svetovna zveza gluhih je bila ustanovljena pred 65 leti na kongresu v Rimu. Skupaj z nacionalnimi zvezami si prizadeva za enakopravnost oseb z okvaro sluha. Deset let po sprejemu Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov znakovni jezik še vedno ni priznan povsod, čeprav je to za gluhe primarni jezik. Zato je letošnji mednarodni teden gluhih potekal pod geslom »Z znakovnim jezikom sem enakopraven«. Predsednik Svetovne zveze gluhih Allen Colin in gluha evropska poslanka Helga Stevens sta ob tej priložnosti nagovorila slovensko gluho skupnost.

Colin Allen, predsednik WFD

»Mednarodni teden gluhih je edini teden v letu, ki je deležen velike globalne pozornosti in intenzivnega ozaveščanja javnosti o skupnosti gluhih na različnih ravneh. Namenjen je združevanju in povezovanju gluhih, zato da našo enotnost pokažemo tudi preostalemu svetu. Mednarodni teden gluhih je namenjen tudi promociji, izboljšanju človekovih pravic gluhih,« je dejal Allen Collin.

Helga Stevens, evropska poslanka

Helga Stevens je ob svojem nagovoru svetovne gluhe skupnosti poudarila: »Pokazali bomo, da smo mi, gluhi državljani, enakopravni. Prav tako bomo dokazali, da so tolmači ZJ enakovredni z govornimi jeziki. Pokazali bomo, da so za nas tolmači zelo pomembni, da bi lahko dosegli enakopravnost. Na primer: brez tolmača nimamo enakega dostopa do informacij, izobraževanja, dela in usposabljanja. Vsem želim zelo prijeten dan gluhih in nikoli se ne nehajte boriti za svojo enakopravnost!«

V Sloveniji se je uvod v mednarodni teden gluhih, ki smo ga pri nas praznovali prvič, začel že konec avgusta, in sicer z vseslovensko krvodajalsko akcijo. Pobuda je prišla iz Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota. Društvo letos praznuje 60-letnico delovanja in je tudi glavni soorganizator letošnjega mednarodnega dneva gluhih.

Branko Gornjec, sekretar DGN Podravja, je povedal: »60-letnica delovanja Društva gluhih in naglušnih Pomurja je po mojem pravi trenutek, da se zahvalimo družbi za tisto, kar gluhim in naglušnim že desetletja daje. Zato je tudi prav, da se družbi oddolžimo.«

Ignac Jakopina, predsednik DGN Podravja, je bil po darovanju krvi vidno navdušen: »Danes dajemo zdravje! Hvala bogu in da bi lahko še večkrat dal zdravje.«

Matjaž Juhart med darovanjem krvi

Kri je daroval tudi Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS, ki je pohvalil pobudo Pomurskega društva: »Mislim, da je to izredno lepa gesta Društva Murska Sobota, ki je predlagalo, da ne le gluhi in naglušni prejemajo enakost od države, ampak državi tudi dajo enakost.«

Pomen krvodajalstva državljanov je poudaril tudi Bojan Korošec, direktor Splošne bolnišnice Murska Sobota: »Čeprav se ne pogovarjamo ne o količini ne vrednosti, ker se to ne da vrednotiti z denarjem, je to, da nekomu rešiš življenje, nepredstavljivo velike vrednosti.«

Številni gluhi iz vse Slovenije so se odzvali povabilu in tudi sami darovali kri za življenje. V Pomurskem društvu si želijo, da bi krvodajalska akcija gluhih in naglušnih vsako leto potekala kot uvod v mednarodni teden gluhih.

»Nisem imela težav po darovanju krvi in upam, da bom drugo leto spet šla,« je dejala Jožica Verbančič.

Geslo letošnjega mednarodnega tedna gluhih izraža tudi najnovejša izdaja pobarvanke Poglej me, govorim z rokami. Posebna pobarvanke s kretnjami je avtorsko delo 13-letne Pike Novak. Namenjena je spodbujanju učenja slovenskega znakovnega jezika med gluhihimi in slišječimi otroki.

Varovanka VDC Tončke Hočevnar je bila nad pobarvanko navdušena (foto Sašo Letonja)

Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS, je ob slovesni izdaji pobarvanke dejal: »Zveza izvaja številne programe na državni ravni, in eden izmed njih je tudi razvoj SZJ. Sredstva so, žal, omejena. Ministrstvo in država ne financirata razvoja znakovnega jezika, zato nekako poskušamo pridobiti dodatna sredstva za različne projekte. Veseli smo, da so stranke Mercatorja izbrale nas za najboljši projekt in da smo prejeli tisoč evrov. Sredstva smo v dogovoru z Mercatorjem vložili v razvoj SZJ, in sicer v – lahko temu rečemo – svetovno premiero slikanice v SZJ, pobarvanke, ki je hkrati opremljena tudi s pesmicami in prstno abecedo. Posebnost pa so QR-kode. Naša bistvena želja pa je, da to pobarvanko prejmejo otroci in osnovnošolci in se na zelo prijeten način spoznajo s svetom gluhih in naglušnih.«

»S tem ko je skoraj 10 tisoč ljudi sodelovalo v akciji, so izvedeli tudi za Zvezo gluhih in naglušnih.

To pomeni, da smo javnost opozorili, kakšne težave imajo gluhi, kakšno pomoč potrebujejo gluhi in naglušni. To je pomembno! Vesel sem!« je bil ob izidu pobarvanke vidno ganjen predsednik ZDGNS, Mladen Veršič.

Predsednik Veršič s predstavniki Mercatorja (foto Sašo Letonja)

V mednarodnem tednu gluhih je potekala tudi slovesnost ob visoki, 85. obletnici ustanovitve prve organizacije gluhih v tedanji Dravski banovini.

Petra Rotar, predsednica DGN Ljubljana, je ob tej častitljivi obletnici povedala: »Mi smo bili prvo društvo v Sloveniji daljnega leta 1931. Takrat je bilo društvo ustanovljeno. Anton Černe, Ciril Zidar in Franc Klemenčič so bili ustanovitelji našega društva. Tedaj nismo imeli svojih prostorov, ampak so se gluhi srečevali v kavarnah. Društvo se je v tistem času imenovalo Društvo gluhonemih Dravske banovine. Na začetku so društvo ustanovili zato, da bi se borili za izboljšanje življenja in da bi družba sprejela nas gluhe in naglušne.«

Mednarodni teden gluhih na Slovenskem je dodatno obogatila še Jadranska konferenca gluhih. Na njej so predstavniki držav v regiji ter Avstrije in Madžarske razpravljali o pravicah oseb z okvaro sluha. Ob koncu Jadranske konference in praznovanju 85-letnice Zveze gluhih se je na odru SiTi teatra v Ljubljani zvrstil zanimiv kulturni program.

»Zveza letos s svojimi društvi praznuje 85 let neprekinjenega delovanja. Smo ena najstarejših inva-

lidskih organizacij v Sloveniji. Poslanstvo se v vseh teh letih ni prav bistveno spremenilo. Še vedno so društva drugi dom gluhih in naglušnim, kjer pridobivajo svoje prve informacije, prvo pomoč. Hkrati pa tudi ozaveščamo državo in spodbujamo vse resorje, da sprejemajo invalidom prijazne zakone. Zadnja neljuba situacija je v tem, da država ne razume, da gluhe osebe potrebujejo osebno asistenco. In še druga zelo pomembna stvar: gluhi in naglušni po drugih državah sveta imajo priznane neke vrste invalidnost oz. invalidnino, v Sloveniji pa te ni. To so naša poslanstva – Zveze in društev –, da poskušamo državo prepričati, da sprejme takšne zakone,« je poudaril Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS.

Navdušeni udeleženci kulturnega večera v SiTi teatru

Mednarodni teden gluhih je vrhunec dosegel v soboto, 17. septembra, ko se je približno 500 gluhih, naglušnih, njihovih družinskih članov in prijateljev iz vse Slovenije zbralo na praznovanju v Murski Soboti. Organizatorja, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije in Društvo gluhih in naglušnih Pomurja, sta letošnji mednarodni dan poimenovala »Naredimo gluhotu vidno«.

Predsednik Veršič je podelil županu Jevšku simbolni kip (foto Bojan Poredoš).

Rozika Kovač se mednarodnega dneva udeleži vsako leto: »Nikoli nisem manjkala. Vsako leto grem na praznovanje, ker je to super!«

Tudi Matej Prinčič rad prihaja na dogajanje ob mednarodnem dnevu gluhih, »ker sem vesel druženja s svojimi prijatelji, se pogovarjamo, pridobim nove znance in podobno«.

Vladan Vukajlovič, predsednik DGN Severne Primorske, vidi pomen mednarodnega dneva gluhih v tem, »da obvestimo javnost o obstoju gluhih, saj je gluhoti nevidna invalidnost. Prav tako pokažemo, da imamo v svetu gluhi težave, kot so brezposelnost, izobraževanje in zaposlovanje, in tako dalje. Na tak način vsako leto opozorimo javnost na tem prazniku.«

Predsednike in sekretarje vseh 13 društev gluhih in naglušnih je sprejel župan Mestne občine Murska Sobota, dr. Aleksander Jevšek. Pohvalil je dobro sodelovanje občine z invalidskimi organizacijami, kar po njegovih besedah potrjuje tudi prejem priznanja Občina po meri invalidov 2010.

Dr. Aleksander Jevšek je sprejel predsednike in sekretarje društev gluhih in naglušnih (foto Bojan Poredoš).

»Invalide obravnavamo tako, da jim olajšamo njihovo socialno vključevanje, vključevanje na področjih športa in kulture idr. Tudi pri pridobivanju stanovanj imajo, glede na svoje stanje, boljše izhodišča kot drugi. Tako da poskušamo te razlike, ki nastajajo zaradi prizadetosti, izravnati,« je povedal dr. Aleksander Jevšek.

Župan je poudaril dobro sodelovanje s Pomurskim društvom, ki je občini pomagalo pri oblikovanju Akcijskega načrta za neodvisno življenje invalidov v Mestni občini Murska Sobota. Gluhim in naglušnim občanom se do leta 2021 obetajo številne infrastrukturne izboljšave in prilagoditve, kot je denimo širitev mreže indukcijskih zank v mestu. Župan je društvu tudi v prihodnje zagotovil podporo.

»Društvo se prijavlja na razpise s področja sociale, kjer za svoje programe dobi tudi sredstva. Teh je

vedno premalo, to nam je v MO jasno. Zato pomagamo tudi na druge načine. Današnjo 60-letnico smo pomagati soorganizirati tudi mi,« še dodaja Jevšek.

Predsednik DGN Pomurja Murska Sobota je županu podelil simbolno darilo (foto Bojan Poredoš).

Vrhunec mednarodnega dneva gluhih pa je bila slavnostna akademija. V polni Kulturni dvorani Park so gledalci lahko uživali v edinstvenem kulturnem programu režiserja Mikija Roša. Gledališke točke Avtobus, Dopust in Kokošnjak je odigrala dramska skupina Društva gluhih in naglušnih Pomurja, Štrk. Sledili sta priredba pesmi Dorine Gujt v znakovnem jeziku in recitacija pesmi Ne kriči tako, ki jo je spisala Helena Sajko, v znakovnem jeziku pa jo je odkretala Valerija Škof. Občinstva so se dotaknile tudi osebne izpovedi o življenju z okvaro sluha. Predvsem pa je bila slavnostna akademija s pomenljivim nazivom Naredimo gluhoto vidno namenjena ozaveščanju pristojnih institucij in širše javnosti o posebnih potrebah invalidov sluha.

Nastopajoči na osrednji kulturni prireditvi (foto Bojan Poredoš)

Pomursko društvo je na inovativen način z video-vložki sekretarja Matjaža Juharta gledalcem nizalo v videoprojekciji vse dosežke in odprta vprašanja, povezana z okvaro sluha v državi.

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, poudarja mednarodni dan kot izjemno pomemben, da širša jav-

nost spozna, »kakšne težave imamo gluhi in naglušni, denimo pri izobraževanju in zaposlovanju. Da po vsej Sloveniji in Evropi spoznajo, s kakšnimi ovirami se srečujemo gluhi.« In dodal: »Zdaj slišerči bolj spoštujejo gluhe. Ko kretajo, jih pustijo pri miru. Pred 30 leti pa je bilo drugače. Gluhim so nagajali z oponašanjem kretenj. Tega ni več, spremenilo se je na boljše, ni več diskriminacije na javnem mestu. Prav tako so odnosi bolj enakovredni.«

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, med nagovorom občinstvu (foto Bojan Poredoš)

85 let prehojene poti ZDGNS nas kljub položaju v državi navdaja z optimizmom. Veliko dobrega je bilo narejenega, je povedal Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS in izpostavil tri ključne točke, ki bodo prednostno postavljene v prizadevanjih krovne organizacije: »Priznanje ustrezne telesne okvare osebam z okvaro sluha, dostopno izobraževanje na vseh ravneh in boljša dostopnost do informacij ter priznanje znakovnega jezika kot jezika, saj se prepogosto zamenja za sporazumevalno sredstvo.«

Branko Gornjec in Ignac Jakopina, sekretar in predsednik DGN Pomurja MS (foto Bojan Poredoš)

Optimizma in delovne vneme nista skrivala predsednik in sekretar Pomurskega društva. Društvo ima 499 članov, ki delujejo v 27 občinah. Oba zelo cenita 60-letno zgodovino društva ter delo, ki so ga člani opravili. Razmišljata pa tudi o delu v prihodnje.

»Trdno smo odločeni, da bomo to tradicijo, osnove, na katerih smo začeli, nadaljevali in da bomo gluhih in naglušnim v Pomurju ponudili vse tisto, kar jim komunikacijska ovira onemogoča in obenem krati kakšno pravico. Vsem bomo pomagali pri premagovanju težav, ki jih povzroča gluhoti in naglušnosti,« je vidno ponosen na svoje društvo povedal Branko Gornjec, sekretar DGN Pomurja Murska Sobota.

Svojih čustev ni skrival niti predsednik DGN Pomurja Murska Sobota, Ignac Jakopina, ki je povedal: »Ko je človek ponosen najprej nase – da premagaš strah, skrivanje gluhoti – in ko doživiš današnji dan, dan odprtosti in vidiš toliko ljudi, za katere niti ne veš, da ne slišijo! Se smejiijo, so prešerni, polni energije in volje. Pa še sonček so prinesli. 60-letnica! Še sam se ne zavedaš, da si star 60 let. Kaj me je doletelo? Kakšno plačilo je to, da imaš takšne ljudi, da ti še pogum dajejo! Naše društvo! Samo še eden nam manjka in nas bo 500. Lahko je samo še več ljudi, energije, poguma.«

Ignac Jakopina, predsednik DGN Pomurja Murska Sobota
(foto Bojan Poredoš)

Največji financer posebnih socialnih programov, ki jih društva izvajajo na lokalni ravni, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije pa na državni, je Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij – FIHO. Slavnostne prireditve se je udeležil tudi direktor Štefan Kušar, ki je bil nad prireditvijo navdušen: »Meni je bila predstava izredno všeč. Res pa je, da sem bil postavljen v položaj, v katerega so postavljen včasih gluhi in naglušni, ker nisem razumel znakovnega jezika in prekmurščine. Tako da sem bil dvakrat diskriminiran. Ampak pozitivno. Tako da hvala in iskrene čestitke!«

Za jesen FIHO načrtuje znižanje razpisanih sredstev za pet odstotkov. To je posledica nižjih prilivov glavnega koncesijskega zavezanca, tj. Loterije Slovenije. Po mnenju direktorja FIHA je upad sredstev posledica učinkov 10-odstotne obdavčitve loterij-

skih srečk. Posledično je bilo samo lani dobra dva milijona evrov manj denarja za invalidske in humanitarne organizacije.

»Letošnji razpis FIHO bo pet odstotkov nižji od lanskoletnega. Imamo izpad koncesnin od Loterije Slovenije, zaradi davkov od srečk. Zato smo pripravili predlog, da bi se ta davek prepolovil. Upamo, da bomo s tem lahko nadomestili koncesnine, ki smo jih izgubili v zadnjih dveh letih,« še dodaja Kušar.

Ob koncu mednarodnega dneva in tedna gluhih sta predsednik in sekretar Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije zagotovila, da si bo organizacija še naprej prizadevala za odpravo nevidne diskriminacije oseb z okvaro sluha.

Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS: »Ob tem dnevu potekajo aktivnosti s poslanci DZ in ministrstvi. Verjamem, da bomo vsi skupaj našli konkretne rešitve za prihodnje.«

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS: »Kot smo videli do zdaj, je treba posvetiti pozornost izobraževanju in zaposlovanju oseb z okvaro sluha. Naš cilj je, da bi naredili tak Zakon, ki bi gluhe bolj ščitil. Delamo še naprej in mislim, da je vedno boljše, tako da lepo počasi napredujemo.«

Predstavniki ZDGNS, sekretar Gornjec in tolmački SZJ (foto Bojan Poredoš)

Gluha skupnost si srčno želi, da se sliši javnost nanje ne bi spomnila le enkrat na leto. Da tisti, ki odločajo, ne bi dajali obljub o nediskriminatorni zakonodaji le na govorniškem odru. Da znakovni jezik ne bi bil le jezik gluhih, ampak bi bil navzoč v vseh medijih in na javnih dogodkih. Želijo si, da bi mednarodni dan gluhih trajal 365 dni v letu.

Valerija Škof
mag. Tina Grošelj
mag. Anita Ivačič

Jadranska konferenca gluhih

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je organizirala Jadransko konferenco o zakonskih pravicah oseb z okvaro sluha v posameznih državah na območju Jadrana, s sosednjima Avstrijo in Madžarsko vred. Rdeča nit konference je bila zahteva po dostopnosti izobraževanja in informacij v znakovnem jeziku, saj je to pereča težava, s katero se spopadajo gluhih v vseh državah, udeleženkah konference. Najbolj pa je razpravo razburkala izkušnja Hrvaške, ki je gluhim priznala 100-odstotno telesno okvaro in s tem pravico do dodatka za pomoč in nego.

Mineva deset let od sprejema mednarodne Konvencije OZN o pravicah invalidov. Vsem skupinam invalidov je prinesla številne pozitivne premike tako na zakonodajni ravni kot v vsakdanjem življenju. Kljub konvenciji pa se evropske države še vedno precej razlikujejo po obsegu pravic, ki so jih deležne osebe z okvaro sluha. Na Jadranski konferenci gluhih, ki je potekala od 14. do 16. septembra v Ljubljani, so predstavniki nacionalnih zvez gluhih predstavili, kako so pravice urejene v njihovih državah.

»Na Jadranski konferenci gluhih smo slišali različne zakonodajne rešitve v posameznih državah na območju Jadrana, torej v Avstriji, na Madžarskem, Hrvaškem, v Makedoniji in Sloveniji, in nekako smo s primerjavo ugotovili, kje smo mi. Lahko rečem, da smo glede na te države, ki so predstavile zakonodajne rešitve, v boljšem položaju, imamo bolj urejene zakonodajne rešitve. Ampak to še ne pomeni, da smo lahko zadovoljni,« je dejal Anton Petrič iz Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Predsedniki zvez gluhih Jadranske regije (foto Sašo Letonja)

Po mnenju Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je nacionalna zakonodaja sicer dobra. Vendar se v praksi še vedno najbolj zatika pri uveljavljanju pravice gluhih do tolmača v visokošolskem izobra-

ževalnem procesu. In to kljub leta 2002 sprejetemu Zakonu o uporabi slovenskega znakovnega jezika in lanskoletni razsodbi vrhovnega sodišča. Ta, najvišja sodna instanca v državi, je namreč odločila, da so vse fakultete, izvajalke nacionalnega izobraževalnega sistema, dolžne gluhim študentom na podlagi individualnega načrta omogočiti zanje sprejemljiv način sporazumevanja – bodisi s tolmačem za slovenski znakovni jezik bodisi na drug, za študente sprejemljiv način. Sredstva za tolmače pa morajo študentom zagotavljati visokošolski zavodi. Precedenčni primer slovenske zveze gluhih v tožbi proti fakulteti je vsekakor dobro izhodišče za druge nacionalne zveze v državah, kjer še nimajo ustrezno rešenega vprašanj dostopnosti izobraževanja v znakovnem jeziku za gluhe.

Vasko Markov, predsednik Makedonske zveze gluhih, je predstavil pričakovanja glede makedonskega šolskega sistema: »Želim si, da bi gluhi otroci, ki gredo v slišče šolo, imeli tolmača. Bil sem že na ministrstvu, kjer sem si prizadeval za to, da jim pripada tolmač. A so rekli, da je to nemogoče, ker je v šolah po en gluh učenec in ne morejo dodeliti tolmača vsakemu otroku, saj imamo veliko gluhih otrok v integraciji. Podrobno moramo preučiti zakon o znakovnem jeziku, kako je to opredeljeno. Če ni, potem bomo morali v zakon dodati člen, da morajo otroci dobiti tolmača, stroške tolmačenja pa mora plačevati država. Želim si, da bi bili gluhi bolj izobraženi, da bi končali univerzo in dobili službo, da bi bili enakopravni sliščim. To si želim!«

Zgodovinska razprava o pravicah gluhih Jadranske regije (foto Sašo Letonja)

Árpád Zoltán Kárpáti z Madžarske zveze gluhih, je poudaril pomembnost bilingvističnega izobraževanja gluhih na Madžarskem: »Zdaj se gluhi otroci, ki obiskujejo šolo za gluhe, učijo v govorni metodi, brez znakovnega jezika, samo govorno. To je težava, ker potem gluhi niso dovolj izobraženi. Stari način poučevanja je treba dati na stran in na novo

poučevati v dvojezični metodi. To je pomembno! Pisanje in govorjenje je tudi pomembno, da poteka vzporedno poučevanje. Zdaj je to naš projekt in želimo si, da bi nam uspelo doseči dvojezično poučevanje. To je pomembno tudi z vidika zaposlovanja gluhih oseb, saj bi se več gluhih zaposlilo in imelo boljše delovne razmere. To je za nas pomembno!»

Največ zanimanja je vzbudila razprava o priznanju 100-odstotne telesne okvare in s tem pravice do dodatka za pomoč in nego, do katerega so z novim Zakonom o socialnem varstvu upravičeni gluhi na Hrvaškem.

Udeleženci Jadranske konference gluhih (foto Sašo Letonja)

»Na primer, če imamo stoođotno telesno okvaro, imamo več pravic in ugodnosti, kot so brezplačno zdravljenje. To smo do zdaj mesečno plačevali 70 kun. Invalidi, ki imajo stoođotno telesno okvaro, ne plačajo nič. Poleg tega imamo olajšavo pri dobičku, davku ali pri registraciji avtomobila in pri parkiranju, brezplačne vozovnice za avtobus,« je pojasnil Andrija Halec, predsednik Hrvaške zveze gluhih.

Po uradno dostopnih podatkih so gluhi in gluho-slepi na Hrvaškem upravičeni do izplačila 350 kun mesečno oziroma okoli 50 evrov dodatka za pomoč in postrežbo.

Helene Jarmer, poslanka avstrijskega parlamenta, je udeležencem konference predstavila zakonodajne pravice gluhih v Avstriji in med drugim povedala: *»V preteklosti smo v Avstriji že razpravljali o temi finančne kompenzacije oziroma invalidnine za gluhe, ampak ta ukrep ni bil sprejet. Gluhi ne prejemo denarja, zato ker smo gluhi. Pravzaprav to niti ni bil naš cilj, saj če govorimo o enakopravnosti, če zahtevamo – in tako je zapisano tudi v Konvenciji OZN o pravicah invalidov – odpravo vseh ovir, potem za svojo enakopravnost ne moremo zahtevati*

še denarja. To je resnično tema, o kateri bi lahko veliko razpravljali. Bomo videli, kako se bo v prihodnje uresničevala Konvencija, ki pravi ‚brez vseh ovir‘. Potem posameznik res ne bo več potreboval denarja za njihovo premagovanje. Ampak to je cilj, bomo videli.«

V Sloveniji telesne okvare ureja že preživetvi Seznam telesnih okvar iz leta 1983. Ta od rojstva gluhih priznava le 70-odstotno telesno okvaro, s čimer niso upravičeni do finančne kompenzacije. Pravico do invalidnine lahko po zdaj veljavnem Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

pridobijo le tiste osebe, ki so sluh izgubile v času zavarovalne dobe. Vodstvo zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije bo skušalo anomalijo urediti v zakonu o dolgotrajni oskrbi in osebni asistenci, ki januarja 2017 prihaja v javno razpravo.

»Ugotavljamo, da ni toliko problem financ kot politične volje. Kaže, da doslej nismo bili dovolj agresivni. In vedno bolj na glas se razmišlja, da bo treba svoje pravice, žal, iskati na sodišču,« je odločen Matjaž Juhart, sekretar ZDGNS.

Anton Petrič, ZDGNS, ob tem dodaja: *»Še bomo delali, predvsem pri tistih področjih, ki še niso urejena, to so denimo osebna asistenca, dolgotrajna oskrba in, kar je za gluhe in naglušne najpomembnejše: kompenzacija za komunikacijske ovire s pomočjo doklade, kar imajo urejeno na Hrvaškem, v Makedoniji in na Madžarskem. Ta doklada bi omogočala višjo življenjsko raven gluhih in naglušnih v Sloveniji.«*

Valerija Škof
mag. Anita Ivačić
mag. Tina Grošelj

60 let Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota

Društvo gluhih in naglušnih Pomurja je bilo ustanovljeno pred 60 leti. Gluhi, ki jih je družba takrat slabšalno imenovala gluhonemi ali gluhomutci, so se sprva družili po gostilnah in zasebnih stanovanjih. Zadnjih 21 let pa društvo s skoraj 500 člani iz 27 pomurskih občin deluje v sodobnih prostorih v središču Murske Sobotе.

Društva gluhim in naglušnim pomenijo njihov drugi dom, kjer se sproščeno družijo s sebi enakimi in komunicirajo v svojem, znakovnem jeziku. Izražajo svoje potrebe ter umetniške ali športne talente. Predvsem pa v društvu pridobijo samozavest, da je tudi življenje z okvaro sluha lahko pestro in kakovostno. To velja tudi za Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota. Okrajni odbor gluhih v Murski Soboti, predhodnik današnjega društva, je bil ustanovljen na pobudo Antona Balažica, prvega predsednika, in drugih entuziastov 27. julija 1956.

»Tako dolgo obdobje – 60 let delovanja – je plod entuziazma in zavesti tako prejšnjih kot zdajšnjih vodstev, predsednikov in članov; plod zavedanja, da je podpora gluhim in naglušnim zelo potrebna,« poudarja Branko Gornjec, sekretar DGN Pomurja MS.

Društvo gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota je bilo v svojih šestih desetletjih delovanja usmerjeno predvsem v razbijanje predsodkov do oseb z okvaro sluha in ustvarjanje razmer za njihovo boljše zasebno in družbeno življenje.

Vodstvo ZDGNS in DGN Pomurja z županom Jevškom in poslanko DZ (foto Bojan Poredoš)

Svojo izkušnjo iz preteklosti dodaja tudi Ignac Jakopina, predsednik Pomurskega društva: *»Jaz sem*

s Kozjanskega in tam 'glup' pomeni nor. Ko sem prišel v Prekmurje v društvo, so mi vsi govorili, da sem 'glup'. Nisem glup, samo slišim ne. In takrat, bi lahko rekel, sem zaživel.«

V 60 letih delovanja se je zvrstilo osem predsednikov in osem sekretarjev društva. Od leta 2001 društvo uspešno vodita predsednik Ignac Jakopina in sekretar Branko Gornjec. Zavedata se dobrih temeljev, ki so jih postavili njuni predhodniki, a sta v delovanje društva vnesla svež veter.

»Kar hudo ledino sva orala, da sva obstoječe vodstvo in nekatere člane prepričala, da je treba spreminiti nekatere dogme in prepričanja. Ne da bi kaj spreminjali zato, da bi pač spreminjali, temveč zato, da nam bo lažje, da bomo lažje živeli, da se bomo znali družiti, in to pristno,« o prihodnosti razmišlja predsednik Jakopina.

Ena izmed pomembnih društvenih novosti zadnjih 15 let je ustanovitev sekcije naglušnih in skupine za samopomoč, ki jo obiskuje tudi Dragica Bračič. *»Za nas gluhe in naglušne je zelo pomembno, da si pomagamo med sabo in si izmenjujemo informacije, tako da je to en velik plus za nas,«* o samopomočni skupini razmišlja Bračičeva.

Članice DGN Pomurja Murska Sobota (foto Bojan Poredoš)

Tudi Silvija Horvat društvo doživlja zelo pozitivno, saj je tukaj spoznala, da se ji naglušnosti ni treba sramovati: *»Odložila sem breme, ker sem do 30. leta skrivala, da sem naglušna. Ne znaš si pomagati, ne veš, kaj je narobe. Potem sem se odločila poiskati kakšno društvo za slušno prizadete, in tako sem na spletu našla DGN Pomurja ter se včlanila. In od včlanitve je šlo samo navzgor. Bila sem*

v pomoč društvu pri organizaciji vseh dogodkov. S tem ko sem pomagala društvu, sem pomagala tudi sama sebi, in sprejela svojo okvaro.»

Med skoraj 500 člani društva, ki prihajajo iz 27 pomurskih in tudi sosednjih občin, sta zelo priljubljena programa kultura in šport gluhih.

DGN Pomurja na Bogračfestu v Lendavi (foto Bojan Poredoš)

Gregor Balažic pravi, da ima v društvu prave prijatelje, sicer pa se udeležuje »srečanj gluhih, ki potekajo ob sredah. Sodelujem pa tudi na tekmovanjih v šahu, bovlingu in ribolovu.»

Gledališka skupina Štrk DGN Pomurja Murska Sobota (foto Bojan Poredoš)

Tudi Emilija Pocak redno hodi v društvo, najraje pa obiskuje *»ročne delavnice in samopomočno skupino. Redno prihajam, super je, zadovoljna sem!«*

Strokovna služba Društva gluhih in naglušnih Pomurja Murska Sobota največ pozornosti posveča zaposlovanju oseb z okvaro sluha.

»Usposabljanje je osnovni program, in s tem največ delamo. Šport in druženje sta temelj, da združimo prijetno s koristnim in navežemo stike, tako da lahko v drugih programih, ki so zahtevnejši, resnejši, lažje delamo,« pojasnjuje sekretar Gornjec.

Plod sodelovanja društva v občinskem svetu za invalide je med drugim vgraditev indukcijskih zank v murskosoboško kulturno dvorano, knjižnico, grad ter kinodvorane, dve lokalni cerkvi pa sta komunikacijsko dostopni že celo desetletje. Med prioritetai društva je tudi dobra informiranost njihovih članov.

Eden zadovoljnih uporabnikov društva je Janez Režonja, ki je sluh izgubil v poznejšem življenjskem obdobju. V društvo pa se je včlanil predvsem zaradi koristnih informacij, ki jih dobi v njem: *»Pomagajo mi z raznimi brošurami in novostmi pri tehnologiji slušnih aparatov in drugega materiala, ki je potreben za vsakodnevno in sodobno komuniciranje.«*

Med člani DGN Pomurja je veliko krvodajalcev (foto Bojan Poredoš).

V društvene prostore v Ulici Staneta Rozmana 11a v središču Murske Sobotne, kjer delujejo od leta 1996, želijo pritegniti predvsem več mlajših članov.

»Ljudje se težko odločijo, a ko se odločijo, so naši, mi pa njihovi. In to je največ vredno. Želim si, da bi se nam starejšim članom v prihodnje priključil tudi mlajši rod, da bomo znali drug drugemu pomagati. Našemu strokovnemu kadru s sekretarjem na čelu želim ogromno poguma in včasih tudi malo predznosti,« optimistično zre v prihodnost predsednik Jakopina.

Delovne vneme ne manjka niti Branku Gornjecu: *»Počaščen sem, da lahko sodelujem in osebno pomagam. Že vsa leta želim prispevati za dobro gluhih in naglušnih.«*

Ob 60-letnici DGN Pomurja Murska Sobota je izšel tudi zbornik, ki je dostopen v medknjižnični izmenjavi sistema Cobiss.

mag. Anita Ivačič

Praznovanje 85. obletnice DGN Ljubljana

Člani Društva gluhih in naglušnih Ljubljana so 6. septembra 2016 praznovali 85. obletnico svojega društva, ki jim pomeni drugi dom. Ob častitljivem jubileju so se spomnili ustanoviteljev prvega društva gluhih v tedanji Dravski banovini in se povese-lili skupaj s predstavniki drugih društev.

Ustanovni člani prvega društva na Slovenskem

Ob tej častitljivi obletnici predsednica Petra Rotar ni skrivala ponosa na vso pomembno zgodovino društva: »Daljnega leta 1931, ko je bilo društvo ustanovljeno, smo bili prvo društvo v Sloveniji. Ustanovitelji našega društva so bili Anton Černe, Ciril Zidar in Franc Klemenčič. Takrat gluhi nismo imeli svojih prostorov, ampak so se srečevali v kavarnah, društvo pa se je takrat imenovalo Društvo gluhonemih Dravske banovine.

Najstarejša članica, Angela Šantavec, se svojega prvega obiska v društvu spominja takole: »V društvo sem prvič prišla že leta 1948, ko sem bila stara 20 let, vendar nisem takoj postala članica, ampak pozneje. Zdaj sem članica že 52 let. Prvič sem prišla z bratom in še nekim starejšim sosedom. Bilo je zelo zanimivo! Bila sem presenečena, ker je bilo polno gluhih. Kretali so, in ker takrat še nisem kretala – naučila sem se v šoli –, sem jih z zanimanjem opazovala. Bilo jih je vsaj 50, 60. Nekateri so igrali karte in nato smo pomalicali sendvič. Tako je bilo prvič v društvu.«

Alojz Svenšek je član društva 33 let. Najrajši pa ima družabne društvene dejavnosti: »Ukvarjam se s športom, balinanjem. Rad se družim, komuniciram, z gluhih hodim na izlete. Tu, pred društvom, imamo tudi stezo za balinanje. Včasih imamo piknik, odlično je! Pogovarjamo se, hodimo na izlete. Lepo je!«

Frida Planinc, nekdanja predsednica društva, se tudi z nasmehom na obrazu spominja svojega pr-

vega obiska v društvu: »Prvič sem prišla v društvo na valeti. Ko smo končali zavod, smo rekli, da gremo pogledat še v društvo.«

Prvi društveni prostori so bili na Vidovdanski, nato so se preselili v Samovo, od leta 2000 pa imajo lastno zgradbo v Ulici za travniki 40 v Zadobrovi pri Ljubljani.

Predsednica Petra Rotar, članica Angela Šantavec, sekretar Valentin Jenko

Alojz Svenšek se spominja starih prostorov, toda bolj so mu všeč novejši, ki jih je pomagal graditi: »Tu je boljše, saj imamo velike prostore. Sam sem pomagal graditi stavbo in urejati okolico. Ta prostor smo pozidali. Gluhi smo sami delali. Uživali smo!«

Frida Planinc pa se takole spominja začetkov gradnje: »Prek FIHA smo skušali dobiti sredstva za začetek gradnje te dodatne, večje dvorane. Moram poudariti, da so jo gluhi člani s požrtvovalnostjo v glavnem zgradili sami. Dvorano, veliko 100 m², smo gradili dva meseca in 20 dni.«

Največje slovensko Društvo gluhih in naglušnih Ljubljana danes združuje okoli 650 članov iz 35

osrednjeslovenskih občin. Vodstvo društva si v prihodnje želi pritegniti predvsem več mlajših članov.

»V društvu seveda pogrešam mlade, več sodelovanja, kakšne delavnice, npr. likovno, pa tudi gledališko delavnico pogrešam,« pravi osnovnošolka Špela Rotar. Več mladih si želi v društvu tudi predsednica Petra Rotar: »Želim si, da bi bili mladi čim

bolj aktivni, da bi sodelovali v društvu. Da bi si izmenjali mnenja o težavah današnjega časa, kot sta na primer zaposlovanje in izobraževanje. To bi rada vnesla v program in si za to prizadevala.«

Ob koncu praznovanja so še razrezali torto in se družili skupaj s predsedniki drugih društev in Zveze.

mag. Anita Ivačič

EU dogodek v Bruslju »Večjezičnost in enake pravice v EU – vloga znakovnih jezikov«

Gluha evropska poslanka Helga Stevens je s pomočjo politične skupine evropskih konservativcev in reformistov ECR 28. septembra organizirala enodnevno konferenco v evropskem parlamentu v Bruslju. Na njej so predstavili problematiko znakovnih jezikov znotraj Evropske unije. Za uporabnike znakovnih jezikov po vsej Evropi je bil to poseben dan, saj do zdaj ni bilo priložnosti, da bi se vsi znakovni jeziki držav članic Evropske unije predstavili skupaj na istem mestu v javnosti.

Mladen Veršič, predsednik ZDGNS, Tone Petrič in Valerija Škof (foto Sašo Letonja)

S tem dogodkom so evropska poslanka Helga Stevens in njeni politični podporniki v osrednjo dvorano evropskega parlamenta privabili toliko uporabnikov znakovnega jezika iz različnih držav članic EU, kolikor je evropskih poslancev, torej vsaj 700. Da bi privabili čim več teh uporabnikov, je Stevensova apelirala na evropske poslance, da finančno pomagajo gluhim svoje države, da se lahko udeležijo tega dogodka. Tudi ZDGNS je naslovila prošnjo na naše evropske poslance in tako smo pridobili sredstva za našo skupino gluhih udeležencev. Konferenca, ki je potekala v dvorani Hemicycles, se je udeležilo 832 gluhih in naglušnih oseb ter oseb, ki

so povezani z življenjem in delom teh oseb. Na njej je prevajalo kar 145 tolmačev in prevajalcev 31 znakovnih jezikov in 24 govornih jezikov Evrope. Konferenci je prisostvovalo tudi 65 evropskih poslancev. Slovenijo so na konferenci zastopali štirje gluhi predstavniki – Mladen Veršič, Valerija Škof, Anton Petrič in Sašo Letonja – z dvema tolmačkama, Natalijo Rot in Mojco Korenjak. V sodelovanju z mednarodnimi invalidskimi organizacijami in službami evropskega parlamenta so se organizatorji potrudili, da je bila konferenca z različnimi storitvami čim bolj dostopna za različne vrste udeležencev. Te storitve so vključevale tolmačenje v znakovni jezik, prevajanje v govorni jezik, transferiranje govora v tekst (podnapisi), prevajanje v Braillovo pisavo, indukcijsko zanko in lažji dostop z invalidskim vozičkom.

Konferenca je bila razdeljena na tri panele: Znakovni jeziki v EU, Znakovno prevajanje v EU in Utiranje poti naprej. Na prvem panelu, ki ga je vodil Timothy Rowies, predsednik Evropske zveze gluhih mladih (EUDY), je Markku Jokinen, predsednik EUD, poudaril pomembnost priznanja znakovnih jezikov po vsej Evropi in sprejemanja uporabnikov znakovnega jezika kot enakovrednih v komunikaciji, ter dejal, da so še vedno razlike med priznanji znakovnih jezikov. V nekaterih državah ga priznajo kot uradni jezik za gluhe, drugje ga sploh še ne priznavajo. Dr. Verena Krausneker, jezikoslovka z dunajske univerze, je predstavila resolucijo o znakovnih jezikih, ki so jo sprejeli 17. junija 1988 in dopolnili leta 1998 v evropskem parlamentu; resolucija poziva Evropsko komisijo, naj pripravi predlog Svetu Evrope v zvezi z uradnim priznanjem znakovnega jezika, zagotovi programe financiranja EU na področju izobraževanja in usposabljanja, zaposlo-

vanja tolmačev-prevajalcev znakovnega jezika ter zagotovi dostopnost vseh programov EU gluhim osebam, uporabnikom znakovnega jezika.

Gluhi so zasedli vse sedeže v evropskem parlamentu (foto Sašo Letonja)

Drugi posvet je vodil Chris Peters, predsednik Evropskega združenja tolmačev znakovnega jezika (EFSLI), na njem pa so Maya de Witt, koordinatorka globalne mreže tolmačev znakovnega jezika (AIIC), dr. Christopher Stone (Univerza Wolverhampton) in prof. Christian Rathmann (Univerza Hamburg) predstavili sliko stanja dostopnosti tolmačev-prevajalcev znakovnega jezika po državah EU ter usposabljanje profesionalnih tolmačev. Agnieszka Walter-Drop (direktorica generalnega direktorata EP za konference in prevajalsko službo) in Oliver Pouliot (član AIIC mreže) sta predstavila delo prevajalcev tako za govorni jezik kot tudi znakovni jezik v evropskem parlamentu.

Tisoč gluhih v evropskem parlamentu (foto Sašo Letonja)

Na tretjem posvetu, tokrat pod vodstvom gluhega evropskega poslanca Adama Kose, so se predstavili nekateri evropski poslanci, večinoma iz politične skupine ECR. Napovedali so nadaljnji boj za enakopravnost znakovnih jezikov z uradnimi jeziki in zagotavljali podporo aktivnostim na področju priznavanja znakovnega jezika v svojih državah ter tudi za financiranje programov, namenjenih usposabljanju in zaposlovanju tolmačev-prevajalcev znakovnega jezika. Posebej je treba omeniti dva poslance, ki sta predstavila svojo izkušnjo z gluhoto in uporabo znakovnega jezika. Prvi je Syed Kamall iz Velike Britanije, ki ima gluhega brata. Prav

zaradi njega se je odločil, da se bo v času poslanskega mandata posvetil pripravi predlogov in podpori zakonodajnim rešitvam za osebe z okvaro sluha. Druga pa je Jana Žitňanská, evropska poslanka iz Slovaške. Na konferenci je predstavila gluho hčerko, ki obiskuje šolo v integraciji. Poudarila je pomen bilingvistične, dvojezične uporabe jezikov (govornega in znakovnega).

Konferenca je pokazala, kako pomembno vlogo ima naša bogata jezikovna dediščina pri doseganju enakih pravic za vse pri komunikaciji. Udeležbo slovenskim predstavnikom na EU-konferenci so s kritjem letalskih kart in namestitve finančno omogočili slovenski evropski poslanci dr. Igor Šoltes, Romana Tomc in Franc Bogovič.

Obisk pri evropski poslanki Romani Tomc

Slovenska delegacija je dobro izkoristila čas bivanja v Bruslju in sprejela povabilo evropske poslance Romane Tomc na delovni zajtrk v evropskem parlamentu in ogled njene pisarne.

Na delovnem zajtrku je evroposlanka prisluhnila delegaciji, ki je predstavila pereče probleme, s katerimi se v Sloveniji srečujejo osebe z okvaro sluha. Pripomnila je, da je Slovenija edina država v EU, ki še nima zakonsko urejene dolgotrajne oskrbe starejših oseb.

Pokazala je zanimanje za naše delo pri iskanju zakonodajnih rešitev pri osebnih asistenci in tolmačenju gluhih otrok v šolah.

Obisk pri vodstvu EUDY

Nato je delegacija obiskala njeno poslansko pisarno, kjer je predstavila svoje asistente. Pred vrnitvijo v Slovenijo je delegacija izkoristila preostali čas za obisk pisarn Evropske zveze mladih gluhih in Evropske zveze gluhih (EUD). V pisarni EUDY so se srečali z predsednikom Timothyjem Rowiesom, generalnim sekretarjem Dennisom Hoogeveenom in sekretarko Kristiino Mändsoo.

Pisarna EUDY je v isti stavbi kot pisarna EUD, v neposredni bližini upravne zgradbe Evropske komisije.

Obisk pri vodstvu EUD

Obisk je delegacija nadaljevala v pisarni EUD, kjer jo je sprejel Mark Wheatley, izvršni direktor EUD. Na kratko je opisal delovanje pisarne, kjer delajo Katja Reuter, zadolžena za stike z državami članicami in evropskimi institucijami, administratorica

Heather Daley, predstavnik za odnose z mediji David Hay, Frankie Picron, projektni vodja za Nexes, in Cindy Cave, tolmačka.

Delegacija je izvršnemu direktorju Wheatleyju podala informacije o pred kratkim izvedeni Jadranski konferenci gluhih. Wheatley je prosil za zbornik te konference, o kateri je z zadovoljstvom dejal, da

je pomemben korak k izboljšanju standarda oseb z okvaro sluha na Balkanu. Dodal je, da so nekatere države jugozahodnega dela Balkana kandidatke za pristop k EU, vendar imajo veliko nerazčiščenega pri ureditvi pravic za osebe z okvaro sluha ter invalidov nasploh.

Anton Petrič

Do novega leta obvezni javljalniki ogljikovega monoksida

Oktober je mesec požarne varnosti, ujema pa se tudi z začetkom kurilne sezone. Letošnji slogan je Delujmo preventivno. Uprava za RS za zaščito in reševanje ter Slovensko združenje za požarno varnost opozarjata, da požar ni edina nevarnost. Precej pogostejše so zastrupitve z ogljikovim monoksidom. To je plin, ki nastaja pri gorenju in je neviden, nima vonja ali okusa. Zato mu pravijo tudi tihi ubijalec.

Gašper Golob

Gašper Golob iz Slovenskega združenja za požarno varstvo opozarja: *»Zelo velika problematika pri ogljikovem monoksidu je to, da ga ne zaznamo pravočasno. Težava pa je, da kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave največkrat niso ustrezno vgrajene. Torej niso v skladu s tehničnimi smernicami, ki določajo, kako bi morale biti te naprave pravilno vgrajene.«*

Od 1. januarja 2017 bodo obvezni javljalniki oziroma senzori za ogljikov monoksid. Do takrat jih morate kupiti in vgraditi vsi, ki imate doma kurilno napravo, kamin, plinsko ali kakšno drugačno peč, ki uporablja zrak iz prostora, kjer je vgrajena. Senzor je naprava, ki vas bo opozorila na uhajanje tega plina. Na leto zdaj zaradi ogljikovega monoksida umre do 20 ljudi. Zastrupitev pa je še mnogo

več, a mediji žal poročajo le o najhujših primerih. Javljalnik ogljikovega monoksida pa ni rešitev, če imate nepravilno vgrajeno kurilno napravo.

Tehnični pripomočki, ki so namenjeni zaznavanju ogljikovega monoksida, so res skrajni ukrep. Zato da se ob katerikoli nepravilnosti uporabnika pravočasno opozori na to nevarnost, pojasnjuje Gašper Golob.

Javljalnik požara (slika je simbolična)

Za gluhe in naglušne ljudi je na voljo tudi senzor, ki na nevarnost uhajanja plina opozarja s svetlobnim signalom oziroma utripa in vibrira.

»Pripomočki za gluhe in naglušne so zelo specifični. Predvsem zato, ker poleg osnovnega javljalnika ogljikovega monoksida, ki piska, potrebujejo tudi stroboskop, to je utripajočo luč, in vibrirajočo ploščo. V Sloveniji v nekih specializiranih trgovinah še ni mogoče dobiti tega pripomočka – razen pri nas, ki smo zastopniki nekega irskega podjetja,« dodaja Golob.

Za več informacij o tem, kako kupiti in vgraditi javljalik ogljikovega monoksida, pišite na naslov info@szpv.si, lahko pa jih poiščete tudi na spletni strani www.szpv.si. Priporočeno pa je, da vam pri vgradnji senzorja pomaga strokovnjak, saj je zelo

pomembno, kje je ta senzor nameščen, da bo pravilno deloval. Cene se gibljejo od 20 do 70 evrov, lahko pa tudi več. O tem, kako pravilno poskrbeti, da bo vaš dom varen pred požarom in uhajanjem plinov, pa si lahko ogledate tudi v kratkih filmih in zloženkah, ki jih najdete na spletnem naslovu www.sos112.si. Z namenom obveščanja javnosti

o nevarnostih pri uporabi ognja v gospodinjstvih je bila izdana tudi knjižica z naslovom *Delujmo preventivno*, ki bo oktobra objavljena na spletnih straneh Uprave RS za zaščito in reševanje. Prirejena pa je tudi v znakovnem jeziku.

Andrej Lakner

Telekom Slovenije in Simobil nadgradila ponudbo za gluhe

V okviru družbeno odgovornega ravnanja se v Telekomu Slovenije skrbno posvečajo tudi posameznikom s posebnimi potrebami. Tako so za gluhe in naglušne s 1. septembrom pripravili nov mobilni paket Gluhi A, ki uporabnikom za 14,95 evra na mesec omogoča prenos 15 gigabajtov podatkov v mobilnem omrežju Telekoma Slovenije, pogovore in sporočila v vsa slovenska omrežja pa uporabnik plača po porabi, vendar ne več kot dva evra na mesec. Novi paket je plod dolgoletnega dobrega sodelovanja Telekoma Slovenije z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, saj ta družba posebno ponudbo za uporabnike z okvaro sluha pripravlja že vse od leta 1999.

Obstoječi naročniki paketov Gluhi ali Gluhi Plus lahko spremembo v novi paket Gluhi A opravijo brezplačno, novi naročniki paketa Gluhi A pa so oproščeni tudi plačila priključne takse. Če naročniki v skupni račun povežejo izbrani paket TopTrio, si lahko mesečno naročnino na paket Gluhi A znižajo za dva evra, in sicer na 12,95 evra.

Gluhim in naglušnim uporabnikom pri Telekomu Slovenije še naprej ostajata na voljo tudi paketa Gluhi in Gluhi Plus z nizko ceno sporočil SMS, z brezplačnimi videoklici v mobilno omrežje Telekoma Slovenije in z ugodnejšim mobilnim internetom. Navedene pakete lahko sklenejo uporabniki, ki se ob sklenitvi naročniškega razmerja izkažejo z izkaznico, izdano pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Simobil

Tudi drugi največji slovenski mobilni operater, Simobil, je pripravil posebno ponudbo za člane Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije. V naročniški paket, za katerega bodo uporabniki odšteli 14,99 evra na mesec, sta vključeni večja količina prenosa podatkov in brezplačna dodatna kartica SIM za prenos podatkov, so sporočili iz družbe.

Kot so zapisali v družbi, gluhi in naglušni mobilne naprave uporabljajo predvsem za prenos podatkov, videoklice in pošiljanje sporočil, manj za glasovne klice. V naročniški paket so zato vključeni neomejena količina sporočil SMS in MMS, 16 gigabajtov prenosa podatkov, dodatna kartica SIM za prenos podatkov za tablične računalnike in neomejene minute za klice v vsa slovenska omrežja, je povedal vodja produktnega marketinga v Simobilu Miran Razoršek.

V primeru, da uporabniki presežejo 16 gigabajtov prenosa podatkov, pa lahko zakupijo dodatne količine po ceni tri evre za gigabajt prenosa podatkov, je dodal Razoršek.

Gluhim in naglušnim je na voljo tudi nakup mobilnih telefonov in tabličnih računalnikov na obroke brez obresti. Hkrati lahko unovčijo še svojo vrednotnico za nakup tehničnega pripomočka, ki jo izda Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v znesku do 320 evrov, so še zapisali v Simobilu.

mag. Tina Grošelj

Naredimo naglušnost in gluhoto vidno – mednarodni teden gluhih

Sem naglušna oseba od rojstva. Mojo naglušnost so potrdili v tretjem razredu osnovne šole. Da ne slišim na desno uho, za mojo družino ni bilo nič pretresljivega, saj imamo to napako v genih. Osnovno šolo sem končala z lepim uspehom. Pri pouku sem vedno sedela v prvi vrsti. V nekem obdobju sem tudi nosila slušni aparat, a so mi ga zdravniki pozneje odsvetovali. Težave so nastajale med vrstniki. Nikoli nisem razumela, kakšna razlika je med slušnim aparatom in očali. Očala niso bila nič neobičajnega, slušni aparat pa. ZAKAJ? Uspešno sem končala srednjo šolo in tudi fakulteto. Moja edina težava so bili tuji jeziki, ki sem jih težko razumela.

Po rojstvu hčerke sem začela iskati službo. Moram priznati, da je bila to doslej najtežja življenjska preizkušnja. V javnem sektorju sem opravila volontersko pripravništvo. Službe nisem dobila zaradi sprejetega Zakona o uravnoteženju javnih financ in začasnega nezaposlovanja. Odločila sem se, da sprejemem delo, ki mi bo ponujeno.

Kmalu sem začela delati v proizvodnji, v hrupnem okolju. Vendar se je zataknilo pri zdravniškem pregledu. Ker je bil delodajalec, če se tako izrazim, usmiljen, me je zaposlil za eno leto. V tem obdobju me je opozoril, naj si uredim status invalida. Po premisleku sem se odločila za ta korak. Začela se je prava bitka! Osebna zdravnica za kaj takega sploh ni želela slišati, zato sem podala vlogo za priznanje invalidnosti sama. Osebno zdravnico sem pozneje zamenjala, ker nisem videla možnosti, da bi še lahko sodelovala z njo. Status invalida sem dobila. Po preteku pogodbe o zaposlitvi sem se prijavila na Zavodu za zaposlovanje, tam pa so mi predlagali vključitev v zaposlitveno rehabilitacijo. Ko sem vstopila v zaposlitveno rehabilitacijo v srednje ve-

liko podjetje, sem doživela šok (nihče se ni menil za moje težave, navodila so bila nejasna, tudi pri sodelavcih ...). Po štirih mesecih rehabilitacije me je invalidsko podjetje zaposlilo. To invalidsko podjetje sodeluje s tem podjetjem.

Na začetku sem se morala zelo boriti. Posledica je bila, da sem domov hodila utrujena, zato sem tudi zbolela. Morala sem se dokazovati, da zmorem in da nisem nič drugačna od drugih. Po štirih mesecih dela sem dosegla, da me je večina v kolektivu sprejela, vendar še vedno ne vsi.

Sprašujem se, zakaj je ljudem tako težko sprejeti in razumeti, da sem naglušna. Ljudje te takoj vržejo v tisti drugi koš, koš drugačnosti, manjvrednosti, nezmožnosti. Ta občutek je zame zelo ponižujoč. Vsak delovni dan je naporen. Prvič zato, ker moram vse informacije pravilno slišati in tudi razumeti, drugič pa zato, da delo opravim brez napake. Napak se bojim, zato ker bi mi očitali, da sem nesposobna.

V podjetju, v katerem delam, izgubljam upanje v lepšo prihodnost. Kljub temu vztrajam, ker vem, da brez službe ne morem biti. Zelo sem razočarana! Zdaj mi lahko ljudje samo še oporekajo, da nisem nikjer zadovoljna.

Na delovno mesto želim prihajati sproščeno. Tako bi delo teklo brez obremenjenosti in pomislekov, ali bom slišala in delo opravila pravilno.

Menim, da se ljudje in delodajalci premalo zavedajo, da smo naglušne osebe invalidi, naša invalidnost pa ni vidna, kar je še večja težava.

Katja

PIŠITE V NAŠE GLASILO

urednistvo.ist@zveza-gns.si

Tone Petrič, 50 let

Petričev abraham v DGN Slovenske konjice, Vitanje in Zreče

V avgustu je svoj 50. rojstni dan praznoval član društva Anton Petrič.

Ob tej priložnosti mu iskreno čestitamo in voščimo obilo zdravja, ljubezni in osebne sreče. Naj bodo tudi prihodnja leta polna uspehov, razumevanja in prijetnih presenečenj.

Članice in člani MDGN občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče

Vrednotnica in nakup pametnega telefona

Mineva dve leti od uveljavitve Pravilnika o tehničnih pripomočkih (TP) in prilagoditvi vozila za invalide. Po dveh letih (oktober 2014) bi moralo to biti ustaljena praksa ob nakupu TP, a žal ni tako.

Ta članek sem se namenil napisati zato, ker je moja kolegica, ki je slabovidna, imela veliko težav pri izbiri ponudnika za nakup pametnega telefona z vrednotnico. Opravil sem kratko raziskavo, kateri ponudniki ponujajo nakup pametnega telefona z vrednotnico.

Da lahko dobiš mobilni telefon, moraš izpolniti več pogojev. Za gluhe, naglušne, slepe, slabovidne in gluhoslepe osebe so pogoji tile:

- več kot 95-odstotna okvara sluha po Fowlerju;
- 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti;
- hkratna kombinirana izguba sluha in vida, in sicer najmanj 50-odstotna izguba sluha po Fowlerju in 1., 2., 3., 4. ali 5. kategorija slepote in slabovidnosti;
- starost najmanj sedem let;
- potrdilo o usposobljenosti za uporabo pripomočka (pri okvari sluha izkaznica o priznani pravici do uporabe slovenskega znakovnega jezika; za slepe in slabovidne osebe potrdilo Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije; za gluhoslepe osebe pa potrdilo Društva gluhoslepih Slovenije DLAN).

Cena mobilnega telefona, ki ga financira Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake

možnosti, je 320,00 EUR. Naj omenim tudi to, da je enaka cena tudi za prenosni računalnik. Primerjava med prenosnikom in pametnim telefonom je cenovno neprimerljiva: prenosniki za ceno 320 EUR so izredno slabi, počasni, pametni telefoni za to ceno pa so več kot odlični. Že zelo dobri pametni telefoni stanejo od 180 EUR. Težava pri njih je, da zdržijo večinoma dve leti, obenem pa je tudi garancija dve leti. Ta TP imaš pravico unovčiti z vrednotnico vsakih pet let. Tu se postavlja vprašanje, kaj narediti, če se telefon trajno okvari po dveh letih, nov telefon pa imaš možnost dobiti šele čez tri leta. Kako podaljšati garancijo?

Upravičenci so se ob nakupu z vrednotnico večinoma odločali za prenosni računalnik ali tablični računalnik, saj so mobilni telefon izbrali pri svojem mobilnem operaterju po nižji ceni, kot je v prosti prodaji, neodvisni od naročnine. S to potezo pa so podaljšali naročnino za 12 oziroma 24 mesecev – ravno dovolj, da so lahko čez dve leti izbrali nov model telefona.

So primeri, ko nimaš službe oziroma rednih mesečnih prihodkov, s katerimi plačuješ položnice in druge najpomembnejše dobrine, ki jih potrebuješ za vsakodnevno življenje. Takrat je strošek telefona (15 EUR/mesečno ali 20–30 EUR/mesečno – odvisno od ponudnika in izbranega modela telefona) previsok, zato izbereš ponudnika, pri katerem enote (minute pogovora, SMS, MB) porabiš po svoje in na mesec plačuješ tudi manj kot deset

evrov. Slabost pri večini ponudnikov je, da lahko kupiš telefon samo v prosti prodaji s polno ceno in v enkratnem znesku. Te cene pametnih telefonov pa se gibljejo od 60 EUR navzgor.

Pametni telefon (slika je simbolična)

Težave so nastale pri uveljavljanju vrednotnice oziroma izdajanju računa za nakup telefona. Na računu morata biti dva podatka: eden, koliko plača ministrstvo, drugi pa, koliko moraš doplačati sam.

Ponudniki, ki so ponujali telefone za vrednotnice, so prvotno bili: Anni d. o. o., Big Bang in spletna trgovina EnaA.com. Telekom in Simobil na začetku moje raziskave (junija) tega nista ponujala, ker nista imela takšnega sistema pri izdajanju računa. Kolegica, ki je slabovidna, je vztrajala s telefonskimi klici in pisanjem e-sporočil Telekomu Slovenije in konec julija oziroma na začetku avgusta dose-

gla, da tudi Telekom telefone v prosti prodaji po novem izdaja za vrednotnico. Iskrene čestitke! Vztrajala je zato, ker je ugotovila, da je telefon, ki ga je želela imeti, pri drugih ponudnikih dražji.

Vemo, da moraš, če želiš TP, ki stane nad 320 EUR, razliko doplačati sam (ne glede na to, ali si zaposlen ali brezposelna oseba), obenem pa plačaš še 15 odstotkov od 320 EUR – to je 48 EUR. Izjemo za 100-odstotno olajšavo pri nakupu TP imajo samo brezposelni, ki dobivajo socialno podporo in nimajo nobenih drugih prilivov. Že oseba, ki prejema invalidnino (govorimo o znesku od 29 do 99 EUR na mesec, odvisno od stopnje telesne okvare in tega, kje se je zgodila poškodba) in nima drugih prihodkov (nima plače, je brezposelna), spada med tiste »nesrečneže«, ki morajo za TP plačati 15 odstotkov. Absurd!

V spletni trgovini EnaA.com je za nakup pametnega telefona treba izpolniti poseben obrazec za *Osebno pomoč*, ki je na naslovu: <http://www.ena.com/postaviVprasanje.asp>. Tu izpolniš svoje podatke – pri *Razlogu za kontaktiranje* označiš *Drugo* in pri *Vprašanju* napišeš, da imaš vrednotnico, ki jo delno (ali polno) financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve za tehnični pripomoček – mobilni telefon. Napišeš še točno, kakšen model mobilnega telefona želiš imeti. Spodaj v okence vtipkaš še 5-mestno številko in klikneš na gumb *Pošlji*. EnaA.com te bo potem obvestil po elektronski pošti in povabil, da osebno prideš na sedež podjetja, saj bo tam izdelek pripravljen za prevzem. EnaA.com je tudi sporočil, da imajo izkušnje ob nakupu TP z vrednotnico.

Spletna trgovina Anni d. o. o., ki ima tudi izkušnje s TP, pa ponuja poleg telefona z doplačilom še dodatno dvoletno garancijo k obstoječi garanciji, torej bi imel skupaj štiriletno garancijo za telefon. Pri nakupu garancije imaš možnost izbire zaščite *Anni Comfort* (po ceni 59 EUR) ali zaščite *Anni Premium* (po ceni 79 EUR). To garancijo lahko kupiš samo na dan prevzema telefona. Več o tem si lahko prebereš na spletni strani trgovine: http://anni.si/img/cms/slike_produkti/anni_aquilo/zavarovanje_Anni.pdf

Nastale (nepotrebne) težave bi v današnjem času zaradi napredka tehnologije lahko odpravili na prodajnih mestih ali pa bi se vsaj potrudili poiskati rešitev, ki bi omogočila nakup TP.

Janez Bric

V našem časopisu začenjamo novo rubriko Vprašanja bralcev. Rubrika je namenjena vam, dragi bralci, da postavite vprašanje ali opozorite na težavo, povezano z izgubo sluha, mi pa se bomo potrudili, da bo na vaše vprašanje odgovoril strokovnjak. Vprašanja lahko pošljete na elektronski naslov uredništva urednistvo.ist@zveza-gns.si.

Na prvi dve vprašanji Maje, gluhe uporabnice polževega vsadka, odgovarja doc. dr. Saba Battelino, specialistka otorinolaringologije.

Doc. dr. Saba Battelino

1. Nenehno mi piska in šumi v glavi. Piskanje je včasih bolj intenzivno in res moteče. Zaradi tega sem pogosto zelo utrujena in prav težko se zberem.

Piskanje v ušesu je najpogosteje posledica okvare notranjega ušesa in v naši raziskavi (objavljeni v reviji Rehabilitacija) smo ugotovili, da redna in pravilna uporaba polževega vsadka zmanjša šumenje ali piskanje v glavi. Šumenje in/ali piskanje v glavi pa pogosto povzročijo drobne žilne okvarice ali/in drobne degenerativne spremembe v možganovini, ki jih slikanje glave skoraj nikoli ne prikaže. Svetujemo posvet pri izbranem zdravniku za izključitev internističnih stanj, ki povečajo tveganje za kardiovaskularna obolenja. V skupini za »skupinsko obravnavo bolnikov s tinitusom« predstavimo možne vzroke in izvajamo psihološko obravnavo. Na tovrstno obravnavo, če vas zanima, se lahko prijavite na UKC Ljubljana, Avdiovestibulološki center.

2. Imam polžev vsadek. Zanima me, ali grem lahko z njim v savno.

Predlagam, da se čim prej znova oglasite v centru, v katerem vam opravljajo nastavitve zunanjih delov, da se pogovorite in razjasnite svoja vprašanja. Z zunanjim delom polževega vsadka, z zaušesnim delom, se morate izogibati vlažnim in mokrim območjem, torej tudi savni. Za zunanje dele polževega vsadka veljajo enaka pravila in nasveti kot za ravnanje s slušnimi aparati.

Zdravje

Tinitus

Tinitus je slušna okvara, za katero stalno ali občasno trpi ena tretjina odraslega prebivalstva. Povzroča težave z zbranostjo in spanjem, saj bolniki zaznavajo zvok, ki ga okolica ne sliši, sami pa čutijo nenehno šumenje ali piskanje v ušesu. Pri odpravljanju teh težav pomaga slušni aparat. Bolniki s tinitusom se lahko pridružijo tudi skupini za samopomoč, ki deluje na otorinolaringološki kliniki.

Doc. dr. Saba Battelino pojasnjuje, da je vzrok nastanka tinitusa v okvari notranjega ušesa ali posledica okvare sluha. Ob tem dodaja, da ločimo dve obliki tinitusa: »Pri objektivnem tinitusu oseba v resnici zaznava neki zvok znotraj telesa – pokanje v čeljustnem sklepu, pretok skozi žilo blizu notranjega ušesa, prenašanje zvočnih signalov znotraj vratnih žil. To je mogoče; nekaj nastaja v njegovem telesu, česar osebe zunaj ne slišijo, on pa sliši, in to večinoma odkrijemo ter, če se le da, pozdravimo. Obstaja pa tudi tinitus v najožjem pomenu. Oseba zazna

zvok, ki ne nastaja nikjer drugje, razen v notranjem ušesu. Notranje uho z gibanjem zunanjih dlačnic namreč proizvaja zvok. Okvara v notranjem ušesu sprva povzroči to, da zaznamo le glasnejše zvoke in da uho zazna zvok, ki ga proizvaja samo. Kajti dobro delujoče uho – možganske poti in možganska skorja – zvok, ki ga proizvaja uho, samo po sebi zbríše. To so negativne povratne zanke: čeprav zvok nastaja, možgani vedo, da je to zvok, ki nastaja v notranjem ušesu, toda: ne, ne, tega mi ne bomo slišali.«

Tinnitus (slika je simbolična)

Ob tem je treba poudariti, da se bolniki s tinitusom zelo težko sprijaznijo z nenadnim pojavom tega neprijetnega piskanja ali šumenja. Med najpogostejše posledice doc. dr. Saba Battelino navaja: »Bolniki se zapirajo vase, s tem pa se stopnjuje motnja razpoloženja. Bolj ko jim šumi, bolj so nerazpoloženi in bolj so depresivni. To pa neposredno vpliva na moč tinitusa in vzpostavi se neka začarana zanka.« Zato bolnike s tinitusom poučijo tem, kako se spopasti z novim stanjem: »Pacienta poučimo, naj skrbi za krvni sladkor, tlak, lipide, naj mirno in zdravo živi. Poznamo tudi vrsto mehanizmov, zaradi katerih lažje prenaša šumenje. Imamo aplikacijo šuma, poslušanje CD-jev z dežjem, šumenje slapa, blage tone – aplikacijo pratonov. Proizvajanje teh zvokov omogočajo tudi nekateri boljši slušni aparati. Pri nekaterih proizvajalcih se temu reče program zen.«

Diana Batista, slušna akustičarka pri Widexu, nam razloži, kateri slušni pripomočki so na voljo bolnikom z diagnosticiranim tinitusom: »Na voljo imamo precej različnih zvokov, šumov, in lahko jih oblikujemo na različnih jakostih. Pri tinitusu gre za to, da oseba sprejme ta zvok, in program zen mu pomaga odvrniti pozornost od njega. Težava je samo ponoči, ko je oseba brez slušnega aparata. Ponoči je tudi vse bolj mirno in se tinitus še bolj izrazi.«

Robert Lepener iz družbe Neuroth bolnikom svetuje: »Slušne akustike opozorite, da imate tinitus in da želite preizkusiti možnosti, ki so v slušnem aparatu na voljo za reševanje te težave. Potreben pa bo dodaten trud, ko se boste navajali na novo slušno okolje, da boste uporabljali tudi program za preusmerjanje pozornosti – program, ki proizvaja šum, zvok, glasbo. To mora postati del vašega dnevnega rituala, da te stvari obvladate. Starejši ko smo, težje se prilagajmo novim okoliščinam. Ampak če bodo stranke dejale, da imajo tinitus in da želijo preizkusiti program, imajo stalno to možnost. Preizkušnja vklopa ali izklopa je brezplačna. Moram reči, da to ponujajo že slušni aparati nižjih cenovnih standardov.«

Valentina je šumenje v ušesih prvič zaznala pred petimi leti. S tinitusom se dobro spopada, čeprav zaradi glasnega šumenja skorajda ne sliši več.

»Začelo se je pred petimi leti, postopoma. Najprej s pritiskom v ušesih. Potem se je stopnjevalo: črički, šum vode – do ropota ... Nato se je še stopnjevalo. Nič ti ni jasno, zakaj tak pritisk v ušesih, zakaj je sluh poslabšan. Rekla sem si, da bo mogoče minilo. Trajalo je en teden. Šumi so bili mešani. Zatem sem šla k zdravniku, dobila sem antibiotike. En dan je bilo dobro, potem pa poslabšanje. Popolna izguba

sluha. Šumi so bili večji, močnejši. Šla sem na urgenco in dobila diagnozo tinitus. Zame je bil to šok. Bila sem v skrbeh, nevedna, kaj to pomeni. Prej nisem niti vedela, da to obstaja. Porajala so se mi različna vprašanja: kako se bom s tem sprijaznila, ali bo izginilo, kako bom preglasila šumenje. Eno leto sem hodila na preiskave in iskala vzrok. Še danes ni natančnega vzroka, zakaj se je tinitus pojavil. Zdravniki so mi rekli, da je glavni krivec stres, da je ta povzročil šumenje v ušesih.«

Tinitus (slika je simbolična)

Valentina še dodaja, da se je treba s tinitusom naučiti živeti in se navaditi na stalno šumenje v ušesih.

»Poskusim biti umirjena, pozitivna. Delam stvari, ki me veselijo. Izogibam se hrupu. Koncerti zame odpadejo. Hodim v naravo in se družim z ljudmi. Vsekakor se več ukvarjam s sabo – psihično in fizično. Berem knjige o osebnostni rasti, da mi dajo voljo do življenja in da bolj pozitivno razmišljam. Delam več s sabo. Počnem stvari, ki me veselijo. Sem v družbi. Ne želim se zapreti in biti sama. Imam pa hvala bogu podporo staršev. Tudi takrat so mi stali ob strani, in srečna sem, da imam tako podporo. Uporabljam slušni aparat, da lažje komuniciram, samega šumenja pa mi ne preglasi. Prisotno je. Slišim ga. Ponoči, ko je naokrog tišina, je najtežje. Moram biti zelo utrujena, da zaspim, sicer se premetavam. Moteče je. Močno se sliši. Zelo zoprna stvar. Zaradi šumenja je sluh popolnoma upadel. Zvokov iz okolja ne znam zaznavati. Ne vem, ali šumi v moji glavi ali okolju. Težko ločim zvoke.«

Ljudem z diagnosticiranim tinitusom pa Valentina svetuje: »Ko dobijo diagnozo tinitus, naj ne obupajo, naj ne dvignejo rok. Delajo naj s sabo. Raziskujejo, kdaj je šumenje manjše, kdaj je večje. Ker menim, da se da omiliti, če ne odpraviti vzroka. Počnejo naj stvari, ki jih veselijo, naj bodo v družbi – da se ne osamijo in zaprejo vase, ker je še slabše, tudi šumenje je še večje. Izogibajo naj se tudi stresu. Da jih stvari ne vržejo iz tira in naj gledajo pozitivno. Delati je treba s sabo. Vsak se mora sam potruditi in iti bojevito skozi življenje. Moraš.«

mag. Tina Grošelj

Slavnostna prireditev v SiTi teatru

V okviru mednarodnega tedna gluhih je bila organizirana tudi proslava v čast 85-letnice organiziranega delovanja gluhih na Slovenskem. Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v četrtek, 15. septembra, pripravila sijajen kulturni večer v ljubljanskem SiTi teatru. Poleg številnih predstavnikov slovenskih društev gluhih in naglušnih so se večera udeležili tudi ugledni gostje iz nekdanjih jugoslovanskih republik in nekaterih sosednjih držav.

Nekdanji predsedniki ZDGNS pri razrezu torte (foto Sašo Letonja)

Prireditev se je začela z ganljivo uprizoritvijo pesmi z naslovom Hello pevke Adele. V mednarodni kretnji jo je prikazala Jelena Bolšedonova, v slovenskem znakovnem jeziku pa prav tako izvrstna Valerija Škof.

V nadaljevanju je bil predstavljen izjemen eksperimentalni dokumentarni film Sotto o gluhi plesalki režiserke Ine Ferlan. Film raziskuje človeške čute ob odsotnosti sluha. Tudi tu je nastopila Jelena Bolšedonova, ki je s čutnimi gibi še enkrat več pokazala izjemno nadarjenost za ples in igranje. Ob njej je zaigral Jan Orešnik, ki je s svojim nastopom dopolnil odlično igralsko zasedbo.

Preobrazba življenjskega stila od 30. septembra na Spletni TV (foto Janja Gostiša)

Na prireditvi pa smo si ogledali tudi premiero prve samostojne nadaljevanke Spletne TV z naslovom

Preobrazba življenjskega stila. Televizija, ki deluje pod okriljem Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije, je posnela svojevrsten resničnosti šov, v katerem nastopata gluha novinarka Valerija Škof in Andrej Lakner. Z oddajo, ki bo predvajana v 15 delih, želijo gluho in sliščečo javnost spodbuditi k zdravemu načinu življenja. Skozi preobrazbo obeh nastopajočih so prikazani težave, nasveti, vadba, prehranjevanje in navsezadnje tudi uspeh.

Gledalci so se nasmejali ob predstavi gledališke skupine Tihe stopinje, ki je s pantomimo uprizorila komično predstavo z naslovom Restavracija.

Lada Lištvanova s točko Restavracija (foto Sašo Letonja)

Naravnost dih jemajoča je bila predstava Ostržek hrvaške gledališke skupine Dlan. Gledalci so bili osupli ob izjemni predstavi gluhih kolegov iz gledališkega društva Dlan iz Hrvaške.

(foto Sašo Letonja)

Po navdušujoči predstavi so bili gostje dobro razpoloženi. Njihovo dobro voljo pa sta popestrila še druženje ob slavnostnem razrezu torte in zabava ob nekaj kozarčkih penine.

Andrej Lakner

Filmska delavnica gluhih v Kranjski Gori

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije je v okviru izvedbenega načrta programa Kultura gluhih, ki je bil potrjen na sestanku vodij Kulturne sekcije društev gluhih in naglušnih 4. februarja 2016, izvedla projekt Filmska delavnica gluhih. Delavnica je potekala od petka, 30. septembra, do nedelje, 2. oktobra, v počitniškem domu ZDGNS v Kranjski Gori.

Gorazd Orešnik, mentor med delom

Prvi dan so se v popoldanskem času zbrali udeleženci delavnice: Špela Rotar, Primož Rotar, Janez Rotar, Rok Juršič, Lada Lištvanova, Bogdan Kuhar, Matija Draksler, Jasmina Gracar in Pavel Zbičajnik. Najprej se je vsak udeleženec predstavil mentorju Gorazdu Orešniku, dolgoletnemu snemalcu in montažerju studia Zveze, in povedal, zakaj ga zanima filmska umetnost ter kakšne so njegove izkušnje s snemanjem filmov oziroma videoposnetkov. Zvečer je bil organiziran teoretični del delavnice s prikazom večšin snemalne tehnike, pravilne uporabe reflektorskih luči in priprave na snemanje. Na koncu prvega dneva delavnice so zbirali ideje za snemanje filmske zgodbe in se odločili za tri filme: Dialog vere, Šola in Duhovi.

Mentor Orešnik je udeležencev razkrival skrivnosti snemanja in montaže.

V soboto zjutraj so šli k cerkvi pri Kranjski Gori, kjer naj bi posneli film. Posneli so nekaj kadrov pred

cerkvijo ter druge kadre v bližnji okolici. V prvi skupini so bili udeleženci kot igralci, v drugi pa kot snemalci in tehniki. Snemanje filma so opravili v dveh urah. Drugi skupini sta šli v gozd in snemali v naravi pa tudi v domu v Kranjski Gori. V pozno-popoldanskem delu drugega dneva delavnice so udeleženci delavnice spoznavali programsko aplikacijo Canopus Edius za montažo videoposnetkov v visoko ločljivi (HD) resoluciji. Učili so se tehnike montaže: pripravo videozapisov za montažo, izrez sekvenc, montiranje več sekvenc v določena zaporedja, grafično obdelavo videozapisov, finalizacijo celotne montaže ter opremljanje filma s špico in podatki. Učenje je trajalo do polnoči.

Nastajanje filma Vera

Zadnji dan delavnice so posvetili samostojni montaži filma s finalizacijo. Nato so med sabo ocenjevali filmske izdelke in komentirali napake ter pomanjkljivosti, nastale med snemanjem in montažo. Mentor Gorazd je potem vsem udeležencem podal oceno njihovih izdelkov ter jim razkril nasvete in trike za snemanje in montažo. Vsi udeleženci so se strinjali, da je delavnica prehitro minila. Uživali so v novem znanju in se veselili novih izkušenj.

Udeleženci filmske delavnice

Ob koncu delavnice so dobili potrdila o udeležbi, njihov filmski izdelek pa bo predstavljen na letošnjem filmskem festivalu, ki bo 15. oktobra 2016 v organizaciji Društva gluhih in naglušnih Krško.

Gorazd Orešnik

Marino Kegl med prvih deset najboljših gluhih tenisačev na svetu

V Portorožu je med 8. in 10. septembrom potekalo mednarodno tekmovanje gluhih v tenisu. Nastopilo je sedem držav z ženskimi in moškimi tekmovalci. Tekmovali so v dvojicah in posamično. Za tekmovalce je bilo to prvenstvo še posebej pomembno, saj je prineslo tudi točke za napredovanje na svetovni lestvici gluhih teniških igralcev.

Med ženskami sta se za 3. mesto pomerili Indijka Jafreen Shaik in Turkinja Tutem Banguoglu. Zmagala je Indijka z rezultatom 6:1 in 6:0. Nekoliko zanimivejši je bil finalni dvoboj med prvo nosilko turnirja, 39-letno Nemko Vereno Fleckenstein ter kar 20 let mlajšo Slovakinja Jano Janosikovo. Mlada Slovakinja je, ne samo prijetna na pogled, temveč tudi z energično igro in glasnimi vzkliki ob napakah ali ob dobljeni točki, poskrbela, da je bila igra še zanimivejša. Nemko je premagala s 6:1 in 6:1.

Jana Janosikova (foto Sašo Letonja)

»Med igro me preplavljajo čustva. Včasih, ko naredim napako, sem zelo jezna, včasih sem izredno zadovoljna. To je bila zares dobra igra. Res sem zadovoljna. V prvem setu mi je bilo težko, saj je Verena odlična tenisačica in res ne vem, kaj naj rečem. Igra je bila naporna. Poskusila sem biti močna in steči za vsako žogico. Verena je vsako mojo žogico vrnila s porezano žogico, ki je moja šibka točka, in me silila k bekhendu. Trudila sem se in na koncu zmagala. Sem brez besed,« je bila vidno vesela ob zmagi mlada Janosikova.

39-letna Verena Fleckenstein, drugouvrščena na tem turnirju, je bila dosežka vesela: »Mlajši igralci so zmogljivejši in bolj energični. Mislim, da se moj

čas v tekmovanjih izteka. Menim, da sem preteklih 20 let dobro igrala, zdaj pa se moja igra počasi poslabšuje. S tem sem se sprijaznila.«

Verena Fleckenstein (foto Sašo Letonja)

Moški tenis je bil nekoliko zanimivejši že v boju za tretje mesto. Pomerila sta se drugi nosilec turnirja, Nемеc Sebastian Schaeffer, in četrti nosilec, Andres Vazquez Machuca iz Ekvadorja. Boljši je bil Ekvadorec, ki se je med tekmo kar nekajkrat pritožil nad sodnikovo odločitvijo, a kot se je izkazalo, neupravičeno. Vrhunec turnirja pa je bil dvoboj za prvo mesto pri moških. Naš najboljši gluhi tenisač Marino Kegl se je pomeril s številko ena v tenisu gluhih, Madžarom Mathejem Gaborjem. Kljub nekaj uspešnim igram Kegl ni našel pravega ritma, kar je izkušeni Madžar s pridom izkoristil. Končni izid je bil 6:2 in 6:3 za Matheja Gaborja, ki ostaja na vrhu svetovne lestvice gluhih moških teniških igralcev. Marino Kegl pa z drugim mestom na turnirju na tej lestvici zdaj zaseda 9. mesto.

Mathe Gabor, najboljši gluhi teniški igralec na svetu (foto Sašo Letonja)

»V karieri sem odigral že precej tekem. Imam svoj način igre, ki se je izkazal za uspešnega. Opazil sem, da je bil Marino najprej nekoliko živčen, potem pa se je bolj sprostil. Odigral sem, kakor znam, in sem ga premagal,« je povedal Gabor.

Marino Kegl, najboljši slovenski gluhi teniški igralec (foto Sašo Letonja)

Marino Kegl je z osvojenim drugim mestom napredoval med deset najboljših gluhih teniških igralcev na svetovni teniški lestvici gluhih.

»Bilo mi je zelo vroče, bil sem že utrujen. Imel sem težke roke in noge. Sem tudi mlajši, čeprav imam

že kar nekaj izkušenj in znanja, vendar se razlika vseeno pozna. Star sem 21 let, Mathe pa je precej starejši. Mislim, da bom prihodnje leto na Deaflympics 2016 v Samsunu dobro igral,« je optimističen Kegl.

Najboljši tenisači mednarodnega turnirja 2016 (foto Sašo Letonja)

Kljub odličnemu vremenu je bil obisk nekoliko skromen. Kar nekaj naključnih mimoidočih pa se je ustavilo in z navdušenjem opazovalo dvoboje. To je svojevrsten dokaz o tem, da lahko tudi gluhi teniški igralci odigrajo vrhunski tenis.

Andrej Lakner

DGN Ljubljana osvojilo naslov državnih prvakov moških dvojic v balinanju

Najboljši balinarski dvojici (foto Sabina Hmelina)

MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče je v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije, ki jo je zastopala tehnična delegatka Sabina Hmelina, v soboto 10. septembra 2016 izvedlo prvo državno prvenstvo gluhih v balinanju. Na njem so se pomerile moške dvojice.

Na baliniščih športne dvorane Balinček v Rogaški Slatini se je zbralo 14 moških dvojic iz sedmih območnih društev: MDGN za Gorenjsko AURIS Kranj, DGN Celje, DGN Pomurja Murska Sobota, MDG Ljubljana, DGN Ljubljana, DGN Podravja Maribor in MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče.

Po opravljenem žrebu je sodnik določil potek tekmovanja. Na začetku je tekmovalce pozdravil

Boris Führer, podžupan občine Rogaška Slatina, in jim zaželel veliko sreče na prvenstvu. Vodja tekmovalca in glavni sodnik Jože Verk pa je tekmovalcem predstavil potek prvenstva.

Tekmovalci so bili razdeljeni v skupini A in B, v vsaki je bilo sedem dvojic. Najprej so odigrali kvalifikacije. Najboljše štiri dvojice iz vsake skupine so nadaljevale tekmovalce v četrtfinalu. Dvoboji so bili kakovostni in napeti vse do zadnjih metov krogel.

Finalni obračun je potekal v poznih popoldanskih urah. Pomerili sta se dvojici DGN Ljubljana A in DGN Celje A. Rezultat je bil izenačen vse do zadnjega meta, ko sta Celjana morala priznati pre-

moč Ljubljančanoma, in tako je DGN Ljubljana osvojilo naslov državnega prvaka.

Rezultati:

1. mesto: DGN Ljubljana A (Milan Kralj in Marjan Lješnjak)
2. mesto: DGN Celje A (Tomaž Klemen in Tine Golob)
3. mesto: MDGN za Gorenjsko Auris Kranj (Marko Dragoš in Zvonko Polak)
4. mesto: DGN Ljubljana B (Anton Klepec in Janez Debeljak)
5. mesto: DGN Pomurja Murska Sobota (Ignac Jakopina in Franc Žižek)

Sabina Hmelina

V ekipnem balinanju državni prvaki Kranjčani in Ljubljančanke

V soboto, 4. septembra 2016, je na balinišču baliinarskega društva Lokateks Trata v Škofji Loki potekalo državno prvenstvo gluhih v ekipnem balinanju.

Udeleženci državnega prvenstva (foto Sabina Hmelina)

Organizatorja tekmovalca MDGN za Gorenjsko, Auris Kranj in Športna zveza gluhih Slovenije, sta izvedla tekmovalce po pravilih Balinarske zveze Slovenije.

Tekmovalca se je udeležilo sedem moških četvork in pet ženskih dvojic iz sedmih območnih društev gluhih in naglušnih. V moški konkurenci so naslov državnih prvakov osvojili člani MDGN Auris Kranj, pri ženskah pa so bile najboljše članice DGN Ljubljana.

Rezultati – moški:

1. mesto: MDGN za Gorenjsko Auris Kranj (Andrej Filipič, Zvonko Polak, Stanko Mur, Marko Dragoš in Mirko Reichard)
2. mesto: DGN Ljubljana (Andrej Mlakar, Vinko Kalžan, Janez Perčič in Stanislav Veršič)
3. mesto: MDG Ljubljana (Anton Klepec, Alojz Svenšek, Janez Debeljak, Marjan Lešnjak in Peter Furlan)

Rezultati – ženske:

1. mesto: DGN Ljubljana (Marica Juhart in Antonija Brumen)
2. mesto: MDGN za Gorenjsko Auris Kranj (Milena Roblek, Alenka Gaber in Maja Šušteršič)
3. mesto: MDGN Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče (Gordana Gramc in Irena Marinko)

Sabina Hmelina

Barbara Vegelj iz naslednje zgodbe že na videz pooseblja krepost, vitalnost in upornost. Že zelo mlada se je odločila, da je življenje prekratko, da bi zapravljala čas s skrbmi zaradi okvare sluha. S polževim vsadkom živi povsem običajno življenje. Znanje, ki ga je dobila pri študiju fizioterapije, je združila z ljubeznijo do športa. Je lastnica fitness studia in osebna trenerka številnih znanih osebnosti. Namesto da bi se prilagajala okolici, raje okolico prilagodi sebi.

Barbara Vegelj med intervjujem za Prislunimo tišini

»Sem trmasta, vztrajna, nasmejana in dobrovoljna oseba, ki se rada druži. Samo delo mi prinaša takšno veselje, da ga ne imenujem delo, temveč druženje s prijetnimi ljudmi.«

»Moj poklic je osebno trenerstvo. To pomeni, da se strankami ukvarjam individualno, jih vodim skozi vadbo, rehabilitiram in sem po svoje tudi njihova terapevtka, ker jih pravilno usmerjam skozi življenje, da bo zdravo, srečno in veselo.«

»Svoj dan preživljam precej aktivno, tudi kakovostno. Vstajam zelo zgodaj. Medtem ko drugi še spijo, se s psičkama že vračam s sprehoda.«

»Nato sledi delo v fitnessu, kjer pričakujem stranke. Potem si sledijo ponovni sprehod s psičkama, kosilo, počitek, če je potreben, nato pa v popoldanskih urah in do večera spet delo s strankami. Konce tedna in praznike sem seveda prosta. V tem času se družim s prijatelji, saj sem zelo družaben človek.«

»Ta poklic mi zagotavlja osebno neodvisnost. Od države nikakor nisem odvisna, tudi nikoli nisem bila. Nikoli nisem prejela nobene pomoči.«

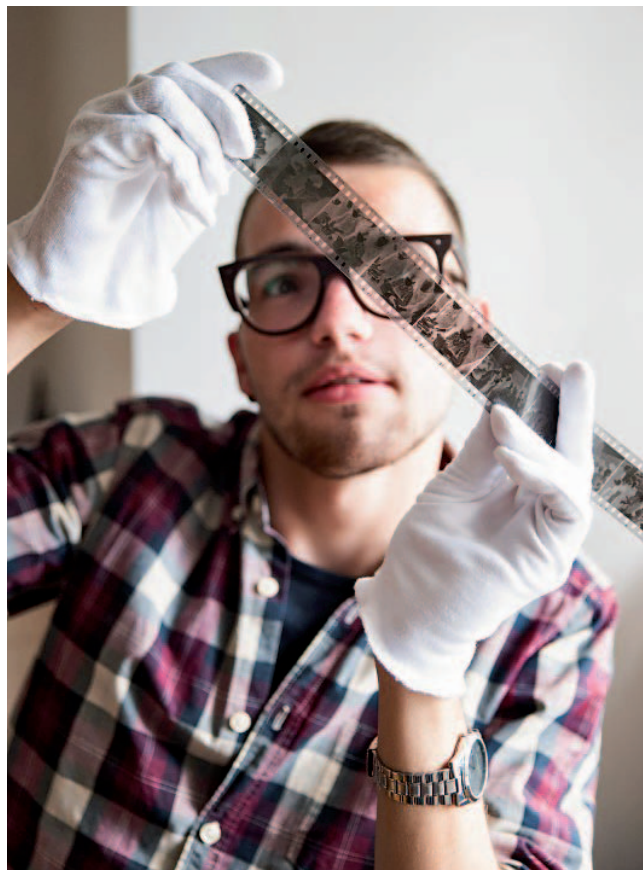

Osební fitness studio Barbara Vegelj

»Okvara sluha me pri samem delu ne moti, saj tega tudi ne dovolim. Sem gluha, vendar tudi slišim, kar pomeni, da se vztrajno nagibam k temu, da vse ljudi razumem, se z njimi normalno pogovarjam, komuniciram. Tako da me okvara sluha resnično sploh ne moti.«

Andrej Lakner

Gašper Rems študira restavratorstvo na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje. Jeseni 2015 je v Trubarjevi hiši literature postavil na ogled fotografsko razstavo Fotografske podobe iz življenja gluhih in naglušnih. S svojim delom ozavešča javnost o kulturi in znakovnem jeziku gluhih.

Gašper je kulturnik z dušo in srcem.

»Že od malega me je privlačila umetnost. To pomeni, da sem že kot otrok rad risal, pa tudi doma imam veliko starih predmetov, na primer pohištvo. In ker jih imam, sem jih želel tudi sam popravljati, in tako se je začelo.«

Gašper Rems je tudi odličen predavatelj.

»Rišem skoraj vse. Naravo, pokrajino, arhitekturo, zelo različno – denimo stavbe, portrete, vse. Tudi na različne načine, s svinčnikom, kulijem, čopičem, skoraj vsem.«

Gašper je tudi prvi usposobljeni gluhi muzejski vodnik pri nas.

»Sam delam kot vodnik, saj si želim tako pomagati gluhim. Tudi nekatere gluhe zanimajo zgodovina, umetnost, kultura in drugo, a ne morejo oditi v gle-

dališče ali muzej, ker ni tolmača, in zato ne razumejo. Gluhi vodnik pa je za druge gluhe olajšanje, saj s tem lažje dobijo informacije in večkrat pridejo.«

Gašper Rems se zelo dobro znajde tudi v voditeljski vlogi.

»Zakaj si želim biti poleg restavradorja tudi gluhi vodnik? Zato, ker kot oseba ne želim delati samo ene stvari, ampak želim dobiti različne izkušnje, opravljati različne dejavnosti. Želim si sam širiti obzorje.«

»Če ima gluha oseba v sebi svoje cilje in veselje, ima lažje življenje in lahko upa, da bo uspešna. Kot pri meni: delo v restavradorstvu mi je v veselje, želim si uspeti in vztrajam še naprej – in čedalje lažje mi bo.«

Mag. Anita Ivačič

A scenic landscape photograph of a mountain valley with a lake and forest. Overlaid on the image is a semi-transparent blue box containing text. In the top left corner is the logo of the Slovenian Association of the Deaf and Hard of Hearing (ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE). The main text is in a large, white, cursive font: "Privoščite si oddih!". Below this, three locations are listed in yellow and white text: "V HRIBIH Apartmaji Kranjska Gora", "V TOPLICAH Apartmaji Moravske toplice", and "NA MORJU Apartmaji Piran Avtokamp Fiesa Hotel Fiesa". At the bottom, there is a line of smaller white text: "Več informacij dobite na www.zveza-gns.si pod zavihkom rezervacije in predstavitev počitniških kapacitet, kjer svoj oddih lahko tudi rezervirate ali v društvih."

RAZPIS POČITNIŠKIH KAPACITET ZA OHRANJANJE ZDRAVJA IN REHABILITACIJO OSEB Z OKVARO SLUHA – BOŽIČNO-NOVOLETNI PRAZNIKI IN ZIMSKE POČITNICE

Vsa društva so prejela razpis za uporabo počitniških kapacitet za ohranjanje zdravja in rehabilitacijo oseb z okvaro sluha med božično-novoletnimi prazniki in zimskimi počitnicami. **Društva bodo prijave zbiralala do 1. decembra 2016** in jih posredovala na Zvezo.

TERMINI KORIŠČENJA:

Božično-novoletni prazniki 2016/2017

1. od 23. decembra do 28. decembra 2016,
2. od 28. decembra 2016 do 1. januarja 2017.

Zimske počitnice 2016

I. del zimskih počitnic:

Zimske počitnice za območje JV Slovenije (razen občin: Ribnica, Sodražica, Loški Potok, Kočevje, Osilnica in Kostel), Koroške, Podravske, Pomurske, Savinjske in Spodnjeosavske regije:

1. od 18. februarja do 21. februarja 2017,
2. od 21. februarja do 25. februarja 2017.

II. del zimskih počitnic:

Zimske počitnice za območje Gorenjske, Goriške, Notranjsko-Kraške, Obalno-Kraške, Osrednjeslovenske in Zasavske regije, ter občin JV Slovenije (Ribnica, Sodražica, Loški Potok, Kočevje, Osilnica in Kostel):

3. od 25. februarja do 1. marca 2017,
4. od 1. marca do 5. marca 2017.

Preobrazba življenjskega stila, od 30. septembra na Spletni TV

Serija oddaj Preobrazba življenjskega stila obsega 15 epizod. V njih nastopata naša novinarka Andrej in Valerija, ki sta se podala na zahtevno pot preobrazbe telesa in vsakodnevnih življenjskih navad. Trenirala sta pod vodstvom Eduarda Žalarja, ki se že vse življenje posveča izboljšanju človekove fizične in psihične pripravljenosti z vadbo in prehrano ter je pri tem zelo uspešen.

V prvem delu boste spoznali Valerijo in Andreja. Zaupala vam bosta svoja življenjska stila in svoje navade, ki so z leti privedle do prevelike telesne teže in poslabšanja zdravja. Obenem bo nastopil tudi njun vaditelj na poti preobrazbe, Eduard Žalar. Vsi trije se bodo srečali prvič. Časa ni dosti, dela pa je veliko! Valerija je po dveh porodih poizkusila že vsaj deset diet, a brez uspeha. Andrej pa je podlegel okoliščinam stresa na delovnem in osebem področju. Samo v štirih letih se je zredil za 50 kilogramov, na skupno 120 kilogramov. Oba kandidata sta se navadila na precej bližnjic, še zlasti pri hrani. Precej sta zanemarila tudi gibanje in rekreacijo. Eduardu je oboje v izziv, ki ga je sicer vaje. Vse pa

je odvisno od njune volje in želje po tem, da izkoreninijo slabe navade, ki sta jih pridobila z leti, in spremenita svoj življenjski slog!

Valerija in Andrej predstavljata problem današnje družbe. Vse več ljudi je nagnjenih k debelosti in težavam z zdravjem prav zaradi čedalje hitrejšega življenjskega ritma in pomanjkanja informacij o tem, kako kljub vsemu ostati zdrav in vitalen.

Pri vsem tem pa je najboljšo, da lahko posledice vseh let nezdravih navad odpravite! Kako spet postati vitalen, postaven, dobiti samozavest in izboljšati svoje možnosti za pridobitev partnerja ... – vse to boste izvedeli v naši seriji, kjer boste slišali navodila zdravnikov, psihologa in drugih strokovnjakov, vsekoli pa bo tudi navzoč strokovnjak za telesno vadbo in prehrano, Edo. Ves proces preobrazbe pa boste spremljali skozi doživljanje Valerije in Andreja. Kakšen je bil rezultat njune preobrazbe življenjskega stila in telesa, si oglejte v naših serijah. Prvo ste si lahko ogledali že 30. septembra, zdaj pa si pogledajte nadaljevanja vsako sredo!

